

## Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς<sup>1</sup> καὶ πολυτρόπως<sup>2</sup> πάλαι<sup>3</sup> ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς **1**  
 προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν **2**  
 κληρονόμον<sup>4</sup> πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, ὃς ὢν ἀπαύγασμα<sup>5</sup> τῆς **3**  
 δόξης καὶ χαρακτήρ<sup>6</sup> τῆς ὑποστάσεως<sup>7</sup> αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι  
 τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν<sup>8</sup> ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,  
 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης<sup>9</sup> ἐν ὑψηλοῖς,<sup>10</sup> τοσοῦτῳ<sup>11</sup> κρείττων<sup>12</sup> **4**  
 γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον<sup>13</sup> παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν<sup>14</sup>  
 ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων, Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον **5**  
 γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς  
 υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ<sup>15</sup> τὸν πρωτότοκον<sup>16</sup> εἰς τὴν οἰκουμένην<sup>17</sup> λέγει, **6**

<sup>1</sup> πολυμερῶς, in various parts, in many parts. <sup>2</sup> πολυτρόπως, in many ways. <sup>3</sup> πάλαι, long ago, of old. <sup>4</sup> κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. <sup>5</sup> ἀπαύγασμα, τος, τό, radiance, effulgence. <sup>6</sup> χαρακτήρ, ἦρος, ὁ, impress, exact representation. <sup>7</sup> ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. <sup>8</sup> καθαρισμός, οὔ, ὁ, cleansing, purification. <sup>9</sup> μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. <sup>10</sup> ὑψηλός, high, lofty. <sup>11</sup> τοσοῦτος, so great, so much. <sup>12</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>13</sup> διάφορος, various, different. <sup>14</sup> κληρονομέω, inherit, obtain. <sup>15</sup> εἰσάγω, lead in, bring in. <sup>16</sup> πρωτότοκος, first-born. <sup>17</sup> οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world.

Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς 7  
 ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς  
 αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·<sup>2</sup> πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ 8  
 αἰῶνος· ῥάβδος<sup>3</sup> εὐθύτητος<sup>4</sup> ἢ ῥάβδος<sup>3</sup> τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας 9  
 δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·<sup>5</sup> διὰ τοῦτο ἔχρισέν<sup>6</sup> σε ὁ θεός, ὁ θεός σου,  
 ἔλαιον<sup>7</sup> ἀγαλλιάσεως<sup>8</sup> παρὰ τοὺς μετόχους<sup>9</sup> σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν 10  
 γῆν ἐθεμελίωσας,<sup>10</sup> καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ 11  
 ἀπολούνται, σὺ δὲ διαμένεις·<sup>11</sup> καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,<sup>12</sup> καὶ 12  
 ὥσεϊ<sup>13</sup> περιβόλαιον<sup>14</sup> ἐλίξεις<sup>15</sup> αὐτούς, καὶ ἀλλαγῇσονται·<sup>16</sup> σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ  
 τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.<sup>17</sup> Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε, Κάθου 13  
 ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον<sup>18</sup> τῶν ποδῶν σου; Οὐχὶ 14  
 πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ<sup>19</sup> πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς

<sup>1</sup> λειτουργός, οὐ, ὁ, minister, servant. <sup>2</sup> φλόξ, φλογός, ἡ, flame. <sup>3</sup> ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. <sup>4</sup> εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness. <sup>5</sup> ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. <sup>6</sup> χρίω, anoint. <sup>7</sup> ἔλαιον, ου, τό, olive oil. <sup>8</sup> ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. <sup>9</sup> μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. <sup>10</sup> θεμελιόω, lay a foundation, found. <sup>11</sup> διαμένω, remain, continue. <sup>12</sup> παλαιόω, make or become old, obsolete. <sup>13</sup> ὥσεϊ, like, about. <sup>14</sup> περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. <sup>15</sup> ἐλίσσω, roll up, coil. <sup>16</sup> ἀλλάσσω, change, alter. <sup>17</sup> ἐκλείπω, fail, cease. <sup>18</sup> ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. <sup>19</sup> λειτουργικός, engaged in special service.

μέλλοντας κληρονομεῖν<sup>1</sup> σωτηρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως<sup>2</sup> ἡμᾶς προσέχειν<sup>3</sup> τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε **2**  
 παραρρυνώμεν.<sup>4</sup> Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,<sup>5</sup> καὶ **2**  
 πᾶσα παράβασις<sup>6</sup> καὶ παρακοή<sup>7</sup> ἔλαβεν ἔνδικον<sup>8</sup> μισθαποδοσίαν,<sup>9</sup> πῶς ἡμεῖς **3**  
 ἐκφευξόμεθα<sup>10</sup> τηλικαύτης<sup>11</sup> ἀμελήσαντες<sup>12</sup> σωτηρίας; Ὅτις, ἀρχὴν λαβοῦσα  
 λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,<sup>13</sup> **4**  
 συνεπιμαρτυροῦντος<sup>14</sup> τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν,<sup>15</sup> καὶ ποικίλαις<sup>16</sup>  
 δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,<sup>17</sup> κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.<sup>18</sup>

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην<sup>19</sup> τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. **5**

Διεμαρτύρατο<sup>20</sup> δέ ποῦ<sup>21</sup> τις λέγων, Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη<sup>22</sup> αὐτοῦ;

Ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ<sup>23</sup> αὐτόν; Ἠλάττωσας<sup>24</sup> αὐτὸν βραχύ<sup>25</sup> τι παρ' **7**

<sup>1</sup> κληρονομέω, inherit, obtain. <sup>2</sup> περισσῶς, abundantly, exceedingly. <sup>3</sup> προσέχω, take head of, attend to. <sup>4</sup> παραρρέω, be washed away, drift away. <sup>5</sup> βέβαιος, firm, secure. <sup>6</sup> παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. <sup>7</sup> παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. <sup>8</sup> ἔνδικος, righteous, just. <sup>9</sup> μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. <sup>10</sup> ἐκφεύγω, flee away, flee out. <sup>11</sup> τηλικούτος, so great, so large. <sup>12</sup> ἀμελέω, neglect, be unconcerned. <sup>13</sup> βεβαιόω, confirm, secure. <sup>14</sup> συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. <sup>15</sup> τέρας, ατος, τό, wonder, portent. <sup>16</sup> ποικίλος, varied, manifold. <sup>17</sup> μερισμός, οὔ, ὁ, division, distribution. <sup>18</sup> θέλησις, εως, ἡ, will, willing. <sup>19</sup> οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. <sup>20</sup> διαμαρτύρομαι, testify solemnly. <sup>21</sup> ποῦ, somewhere, about. <sup>22</sup> μιμνήσκομαι, remember, recall. <sup>23</sup> ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. <sup>24</sup> ἐλαττώω, make lower, decrease. <sup>25</sup> βραχύς, short, little.

ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας<sup>1</sup> αὐτόν· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω<sup>2</sup> τῶν 8  
 ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ  
 ἀνυπότακτον.<sup>3</sup> Νῦν δὲ οὕτω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ 9  
 βραχύ<sup>4</sup> τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον<sup>5</sup> βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα<sup>6</sup> τοῦ  
 θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον,<sup>1</sup> ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς  
 γεύσῃται<sup>7</sup> θανάτου. Ἐπρεπεν<sup>8</sup> γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, 10  
 πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν<sup>9</sup> τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ  
 παθημάτων<sup>6</sup> τελειῶσαι.<sup>10</sup> Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες: 11  
 δι' ἣν αἰτίαν<sup>11</sup> οὐκ ἐπαισχύνεται<sup>12</sup> ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, Ἀπαργελῶ 12  
 τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω<sup>13</sup> σε. Καὶ πάλιν, 13  
 Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι  
 ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινώνηκεν<sup>14</sup> σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ 14  
 αὐτὸς παραπλησίως<sup>15</sup> μετέσχεν<sup>16</sup> τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ

<sup>1</sup> στεφανώω, crown, reward. <sup>2</sup> ὑποκάτω, under, below. <sup>3</sup> ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. <sup>4</sup> βραχύς, short, little. <sup>5</sup> ἡλαττώω, make lower, decrease. <sup>6</sup> πάθημα, τος, τό, suffering, passion. <sup>7</sup> γεύομαι, taste, experience.

<sup>8</sup> πρέπω, be clearly seen, be fitting. <sup>9</sup> ἀρχηγός, οὗ, ὁ, founder, leader. <sup>10</sup> τελειῶω, fill, fulfill. <sup>11</sup> αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. <sup>12</sup> ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. <sup>13</sup> ὑμνέω, sing to, praise. <sup>14</sup> κοινωνέω, have a share of, share.

<sup>15</sup> παραπλησίως, similarly, likewise. <sup>16</sup> μετέχω, partake of, share in.

τὸν τὸ κράτος<sup>1</sup> ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ<sup>2</sup> 15  
τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι<sup>3</sup> ἦσαν δουλείας.<sup>4</sup> Οὐ 16  
γὰρ δήπου<sup>5</sup> ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,<sup>6</sup> ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ  
ἐπιλαμβάνεται.<sup>6</sup> Ὅθεν<sup>7</sup> ὥφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,<sup>8</sup> ἵνα 17  
ἐλεήμων<sup>9</sup> γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι<sup>10</sup>  
τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς 18  
πειραζομένοις βοηθῆσαι.<sup>11</sup>

Ὅθεν,<sup>7</sup> ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως<sup>12</sup> ἐπουρανίου<sup>13</sup> μέτοχοι,<sup>14</sup> κατανοήσατε<sup>15</sup> τὸν 3  
ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας<sup>16</sup> ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, πιστὸν ὄντα 2  
τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ 3  
δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται,<sup>17</sup> καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ  
κατασκευάσας<sup>18</sup> αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται<sup>18</sup> ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ 4

<sup>1</sup> κράτος, οὐς, τό, power, dominion. <sup>2</sup> ἀπαλλάσσω, leave, deliver. <sup>3</sup> ἐνοχος, involved in, liable. <sup>4</sup> δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. <sup>5</sup> δήπου, of course, surely. <sup>6</sup> ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. <sup>7</sup> ὅθεν, from where, from which. <sup>8</sup> ὁμοιῶ, make like, liken. <sup>9</sup> ἐλεήμων, merciful, sympathetic. <sup>10</sup> ἰλάσκομαι, propitiate, expiate. <sup>11</sup> βοηθέω, come to the aid of. <sup>12</sup> κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. <sup>13</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>14</sup> μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. <sup>15</sup> κατανοέω, observe, understand. <sup>16</sup> ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. <sup>17</sup> ἡξιώω, consider worthy. <sup>18</sup> κατασκευάζω, prepare, build.

πάντα κατασκευάσας<sup>1</sup> θεός. Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς 5  
 θεράπων,<sup>2</sup> εἰς μαρτύριον<sup>3</sup> τῶν λαληθησομένων: χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον 6  
 αὐτοῦ: οὗ οἴκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα<sup>4</sup> τῆς  
 ἐλπίδος μέχρι<sup>5</sup> τέλους βεβαίαν<sup>6</sup> κατάσχωμεν.<sup>7</sup> Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ 7  
 ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε<sup>8</sup> τὰς καρδίας 8  
 ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,<sup>9</sup> κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ<sup>10</sup> ἐν τῇ  
 ἐρήμῳ, οὗ<sup>11</sup> ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν<sup>12</sup> με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα 9  
 μου τεσσαράκοντα<sup>13</sup> ἔτη. Διὸ προσώχθισα<sup>14</sup> τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, Ἄει<sup>15</sup> 10  
 πλανῶνται τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου: ὡς ὥμοσα ἐν τῇ 11  
 ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν<sup>16</sup> μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, 12  
 μήποτε ἔσται ἐν τινὶ ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας<sup>17</sup> ἐν τῷ ἀποστῆναι<sup>18</sup> ἀπὸ  
 θεοῦ ζώντος: ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι οὗ τὸ 13

<sup>1</sup> κατασκευάζω, prepare, build. <sup>2</sup> θεράπων, οντος, ὁ, attendant, servant. <sup>3</sup> μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. <sup>4</sup> καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. <sup>5</sup> μέχρι, until, as far as (gen). <sup>6</sup> βέβαιος, firm, secure. <sup>7</sup> κατέχω, hold back, hold fast. <sup>8</sup> σκληρύνω, harden. <sup>9</sup> παραπικρασμός, ου, ὁ, rebellion, provocation. <sup>10</sup> πειρασμός, ου, ὁ, temptation, trial. <sup>11</sup> οὗ, where, when. <sup>12</sup> δοκιμάζω, prove, approve. <sup>13</sup> τεσσαράκοντα, forty, 40. <sup>14</sup> προσοχθίζω, be angry, am displeased with. <sup>15</sup> ἀεί, always, ever. <sup>16</sup> κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. <sup>17</sup> ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. <sup>18</sup> ἀφίστημι, withdraw, depart.

σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ<sup>1</sup> ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτη<sup>2</sup> τῆς ἀμαρτίας· 14  
μέτοχοι<sup>3</sup> γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως<sup>4</sup> μέχρι  
τέλους βεβαίαν<sup>6</sup> κατάσχωμεν·<sup>7</sup> ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ 15  
ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε<sup>1</sup> τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.<sup>8</sup> Τινὲς 16  
γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν,<sup>9</sup> ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ  
Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν<sup>10</sup> τεσσαράκοντα<sup>11</sup> ἔτη; Οὐχὶ τοῖς 17  
ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα<sup>12</sup> ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; Τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ 18  
εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν<sup>13</sup> αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;<sup>14</sup> Καὶ 19  
βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.<sup>15</sup>

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης<sup>16</sup> ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν 4  
κατάπαυσιν<sup>13</sup> αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖναι.<sup>17</sup> Καὶ γὰρ ἐσμεν 2  
εὐηγγελισμένοι, καθάπερ<sup>18</sup> κἀκεῖνοι·<sup>19</sup> ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν<sup>20</sup> ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς<sup>21</sup>

<sup>1</sup> σκληρύνω, harden. <sup>2</sup> ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. <sup>3</sup> μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. <sup>4</sup> ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. <sup>5</sup> μέχρι, until, as far as (gen). <sup>6</sup> βέβαιος, firm, secure. <sup>7</sup> κατέχω, hold back, hold fast. <sup>8</sup> παραπικρασμός, ου, ὁ, rebellion, provocation. <sup>9</sup> παραπικραίνω, embitter, provoke. <sup>10</sup> προσοχθίζω, be angry, am displeased with. <sup>11</sup> τεσσαράκοντα, forty, 40. <sup>12</sup> κῶλον, ου, τό, dead body, corpse. <sup>13</sup> κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. <sup>14</sup> ἀπειθέω, disbelieve, disobey. <sup>15</sup> ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. <sup>16</sup> καταλείπω, leave, leave behind. <sup>17</sup> ὑστερέω, lack, need. <sup>18</sup> καθάπερ, even as, just as. <sup>19</sup> κἀκεῖνος, and he, and she. <sup>20</sup> ὠφελέω, profit, help. <sup>21</sup> ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report.

ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους<sup>1</sup> τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς 3  
τὴν κατάπαυσιν<sup>2</sup> οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, Ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου,  
Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν<sup>2</sup> μου: καίτοι<sup>3</sup> τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς<sup>4</sup>  
κόσμου γενηθέντων. Εἶρηκεν γὰρ που<sup>5</sup> περὶ τῆς ἐβδόμης<sup>6</sup> οὕτως, Καὶ 4  
κατέπαυσεν<sup>7</sup> ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ<sup>6</sup> ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ: καὶ 5  
ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν<sup>2</sup> μου. Ἐπεὶ οὖν 6  
ἀπολείπεται<sup>8</sup> τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον<sup>9</sup> εὐαγγελισθέντες οὐκ  
εἰσῆλθον δι' ἀπειθειαν,<sup>10</sup> πάλιν τινὰ ὀρίζει<sup>11</sup> ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων, 7  
μετὰ τοσοῦτον<sup>12</sup> χρόνον, καθὼς εἴρηται, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ  
ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε<sup>13</sup> τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς 8  
κατέπαυσεν,<sup>7</sup> οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα ἀπολείπεται<sup>8</sup> 9  
σαββατισμὸς<sup>14</sup> τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν<sup>2</sup> αὐτοῦ 10

<sup>1</sup> συγκεράννυμι, blend, unite. <sup>2</sup> κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. <sup>3</sup> καίτοι, yet, although. <sup>4</sup> καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. <sup>5</sup> πού, somewhere, about. <sup>6</sup> ἐβδομος, seventh. <sup>7</sup> καταπαύω, cause to rest to rest, stop. <sup>8</sup> ἀπολείπω, leave, leave behind. <sup>9</sup> πρότερον, formerly, before. <sup>10</sup> ἀπειθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. <sup>11</sup> ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. <sup>12</sup> τοσοῦτος, so great, so much. <sup>13</sup> σκληρύνω, harden. <sup>14</sup> σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance.



καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν<sup>1</sup> ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. 11

Σπουδάσωμεν<sup>2</sup> οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,<sup>3</sup> ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ

τις ὑποδείγματι<sup>4</sup> πέσῃ τῆς ἀπειθείας.<sup>5</sup> Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,<sup>6</sup> 12

καὶ τομώτερος<sup>7</sup> ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον,<sup>8</sup> καὶ διϊκνούμενος<sup>9</sup> ἄχρι

μερισμοῦ<sup>10</sup> ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν<sup>11</sup> τε καὶ μυελῶν,<sup>12</sup> καὶ κριτικὸς<sup>13</sup>

ἐνθυμήσεων<sup>14</sup> καὶ ἐννοιῶν<sup>15</sup> καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις<sup>16</sup> ἀφανής<sup>17</sup> ἐνώπιον 13

αὐτοῦ: πάντα δὲ γυμνὰ<sup>18</sup> καὶ τετραχληλισμένα<sup>19</sup> τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν

ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ 14

θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.<sup>20</sup> Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον 15

συμπαθεῖσαι<sup>21</sup> ταῖς ἀσθενείαις<sup>22</sup> ἡμῶν, πεπειραμένον<sup>23</sup> δὲ κατὰ πάντα καθ’

<sup>1</sup> καταπαύω, cause to rest to rest, stop. <sup>2</sup> σπουδάζω, hasten, be eager. <sup>3</sup> κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. <sup>4</sup> ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. <sup>5</sup> ἀπειθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. <sup>6</sup> ἐνεργής, effective, active. <sup>7</sup> τομώτερος, sharper, keener. <sup>8</sup> δίστομος, two-edged. <sup>9</sup> διϊκνέομαι, pierce, penetrate. <sup>10</sup> μερισμός, οὔ, ὁ, division, distribution. <sup>11</sup> ἁρμός, οὔ, ὁ, joint, joint of the body. <sup>12</sup> μυελός, ου, ὁ, marrow. <sup>13</sup> κριτικός, able to judge, critical. <sup>14</sup> ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. <sup>15</sup> ἐννοια, ας, ἡ, thought, intention. <sup>16</sup> κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. <sup>17</sup> ἀφανής, invisible, hidden. <sup>18</sup> γυμνός, naked, wearing only under-garments. <sup>19</sup> τετραχλίζω, am laid bare, laid open. <sup>20</sup> ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. <sup>21</sup> συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. <sup>22</sup> ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. <sup>23</sup> πειράω, try, attempt.

ὁμοιότητα,<sup>1</sup> χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ 16  
τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον<sup>2</sup> βοήθειαν.<sup>3</sup>

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεύς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται<sup>4</sup> 5  
τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά<sup>5</sup> τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν: 2  
μετριοπαθεῖν<sup>6</sup> δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν<sup>7</sup> καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς  
περίκειται<sup>8</sup> ἀσθένειαν:<sup>9</sup> καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ 3  
περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν 4  
τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ<sup>10</sup> καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ 5  
χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν,  
Υἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ 6  
ιερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν<sup>11</sup> Μελχισεδέκ.<sup>12</sup> Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς 7  
σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις<sup>13</sup> τε καὶ ἱκετηρίας<sup>14</sup> πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ

<sup>1</sup> ὁμοιότης, ἡτος, ἡ, likeness, similarity. <sup>2</sup> εὐκαιρος, timely, suitable. <sup>3</sup> βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance. <sup>4</sup> καθίστημι, set, constitute. <sup>5</sup> δῶρον, ου, τό, gift, present. <sup>6</sup> μετριοπαθέω, moderate one's feelings, deal gently. <sup>7</sup> ἀγνοέω, not know, be unaware. <sup>8</sup> περίκειμαι, be around, surround. <sup>9</sup> ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. <sup>10</sup> καθάπερ, even as, just as. <sup>11</sup> τάξις, εως, ἡ, arranging, order. <sup>12</sup> Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. <sup>13</sup> δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. <sup>14</sup> ἱκετηρία, ας, ἡ, supplication, entreaty.

θανάτου μετὰ κραυγῆς<sup>1</sup> ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων<sup>2</sup> προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς<sup>3</sup>  
 ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,<sup>4</sup> καίπερ<sup>5</sup> ὦν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν,<sup>6</sup> καὶ 8  
 τελειωθεὶς<sup>7</sup> ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν<sup>8</sup> αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος<sup>9</sup> σωτηρίας αἰωνίου: 10  
 προσαγορευθεὶς<sup>10</sup> ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν<sup>11</sup> Μελχισεδέκ.<sup>12</sup>

Περὶ οὗ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτος<sup>13</sup> λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ<sup>14</sup> γεγόνατε 11  
 ταῖς ἀκοαῖς.<sup>15</sup> Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν 12  
 χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα<sup>16</sup> τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων<sup>17</sup> τοῦ  
 θεοῦ: καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος,<sup>18</sup> καὶ οὐ στερεᾶς<sup>19</sup> τροφῆς.<sup>20</sup> Πᾶς 13  
 γὰρ ὁ μετέχων<sup>21</sup> γάλακτος<sup>18</sup> ἄπειρος<sup>22</sup> λόγου δικαιοσύνης: νήπιος<sup>23</sup> γάρ ἐστιν. 14  
 Τελείων<sup>24</sup> δέ ἐστιν ἡ στερεὰ<sup>19</sup> τροφή,<sup>20</sup> τῶν διὰ τὴν ἔξιν<sup>25</sup> τὰ αἰσθητήρια<sup>26</sup>  
 γεγυμνασμένα<sup>27</sup> ἐχόντων πρὸς διάκρισιν<sup>28</sup> καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

<sup>1</sup> κραυγή, ἤς, ἡ, outcry, crying. <sup>2</sup> δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. <sup>3</sup> εἰσακούω, listen, hear. <sup>4</sup> εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. <sup>5</sup> καίπερ, although. <sup>6</sup> ὑπακοή, ἤς, ἡ, obedience. <sup>7</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>8</sup> ὑπακούω, obey, listen. <sup>9</sup> αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. <sup>10</sup> προσαγορεύω, call by name, designate. <sup>11</sup> τάξις, εως, ἡ, arranging, order. <sup>12</sup> Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. <sup>13</sup> δυσερμηνευτος, hard to explain. <sup>14</sup> νωθρός, lazy, sluggish. <sup>15</sup> ἀκοή, ἤς, ἡ, hearing, report. <sup>16</sup> στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. <sup>17</sup> λόγιον, οὔ, τό, saying, oracle. <sup>18</sup> γάλα, γαλακτος, τό, milk. <sup>19</sup> στερεός, hard, firm. <sup>20</sup> τροφή, ἤς, ἡ, food, nourishment. <sup>21</sup> μετέχω, partake of, share in. <sup>22</sup> ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to. <sup>23</sup> νήπιος, infant, child. <sup>24</sup> τέλειος, complete, perfect. <sup>25</sup> ἔξις, εως, ἡ, maturity, condition. <sup>26</sup> αἰσθητήριον, ου, τό, faculty of perception, sense. <sup>27</sup> γυμνάζω, train, undergo discipline. <sup>28</sup> διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα<sup>1</sup> φερώμεθα, **6**  
 μὴ πάλιν θεμέλιον<sup>2</sup> καταβαλλόμενοι<sup>3</sup> μετανοίας<sup>4</sup> ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ  
 πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν<sup>5</sup> διδαχῆς, ἐπιθέσεώς<sup>6</sup> τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε **2**  
 νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. Καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἅνπερ ἐπιτρέπη<sup>7</sup> ὁ θεός. **3**  
 Ἀδύνατον<sup>8</sup> γὰρ τοὺς ἅπαξ<sup>9</sup> φωτισθέντας,<sup>10</sup> γευσασμένους<sup>11</sup> τε τῆς δωρεᾶς<sup>12</sup> τῆς  
 ἐπουρανίου,<sup>13</sup> καὶ μετόχους<sup>14</sup> γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν **5**  
 γευσασμένους<sup>11</sup> θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπесόντας,<sup>15</sup> **6**  
 πάλιν ἀνακαινίζειν<sup>16</sup> εἰς μετάνοιαν,<sup>4</sup> ἀνασταυροῦντας<sup>17</sup> ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ  
 θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.<sup>18</sup> Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις<sup>19</sup> **7**  
 ἐρχόμενον ὑετόν,<sup>20</sup> καὶ τίκτουσα<sup>21</sup> βοτάνην<sup>22</sup> εὖθετον<sup>23</sup> ἐκείνοις δι' οὓς καὶ  
 γεωργεῖται,<sup>24</sup> μεταλαμβάνει<sup>25</sup> εὐλογίας<sup>26</sup> ἀπὸ τοῦ θεοῦ: ἐκφέρουσα<sup>27</sup> δὲ ἀκάνθας<sup>28</sup> **8**  
 καὶ τριβόλους,<sup>29</sup> ἀδόκιμος<sup>30</sup> καὶ κατάρας<sup>31</sup> ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.<sup>32</sup>

<sup>1</sup> τελειότης, ητος, ἡ, perfection, completeness. <sup>2</sup> θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. <sup>3</sup> καταβάλλω, strike down, found. <sup>4</sup> μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. <sup>5</sup> βαπτισμός, οὔ, ὁ, washing, cleansing. <sup>6</sup> ἐπίθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. <sup>7</sup> ἐπιτρέπω, permit, allow. <sup>8</sup> ἀδύνατος, impossible, unable. <sup>9</sup> ἅπαξ, once, once for all. <sup>10</sup> φωτίζω, give light, enlighten. <sup>11</sup> γεύομαι, taste, experience. <sup>12</sup> δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. <sup>13</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>14</sup> μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. <sup>15</sup> παραπίπτω, fall away, commit apostasy. <sup>16</sup> ἀνακαινίζω, renew, restore. <sup>17</sup> ἀνασταυρόω, crucify again. <sup>18</sup> παραδειγματίζω, expose, make an example of. <sup>19</sup> πολλάκις, often, many times. <sup>20</sup> ὑετός, ου, ὁ, rain. <sup>21</sup> τίκτω, give birth to, bear. <sup>22</sup> βοτάνη, ης, ἡ, herb, plant. <sup>23</sup> εὖθετος, useful, fit. <sup>24</sup> γεωργέω, farm, cultivate. <sup>25</sup> μεταλαμβάνω, partake of, share. <sup>26</sup> εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. <sup>27</sup> ἐκφέρω, carry out, bring forth. <sup>28</sup> ἀκάνθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. <sup>29</sup> τρίβολος, ου, ὁ, thistle, briar. <sup>30</sup> ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. <sup>31</sup> κατάρας, ας, ἡ, curse, cursing. <sup>32</sup> καῦσις, εως, ἡ, burning, burning up.

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα<sup>1</sup> καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ 9  
καὶ οὕτως λαλοῦμεν· οὐ γὰρ ἄδικος<sup>2</sup> ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι<sup>3</sup> τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ 10  
τοῦ κόπου<sup>4</sup> τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε<sup>5</sup> εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς  
ἀγίοις καὶ διακονοῦντες. Ἐπιθυμοῦμεν<sup>6</sup> δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν 11  
ἐνδείκνυσθαι<sup>5</sup> σπουδὴν<sup>7</sup> πρὸς τὴν πληροφορίαν<sup>8</sup> τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους· ἵνα 12  
μὴ νωθοί<sup>9</sup> γένησθε, μιμηταί<sup>10</sup> δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας<sup>11</sup>  
κληρονομούντων<sup>12</sup> τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος<sup>13</sup> ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος 13  
ὁμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, Ἦ<sup>14</sup> μὴν<sup>15</sup> εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ 14  
πληθύνων<sup>16</sup> πληθυνῶ<sup>16</sup> σε. Καὶ οὕτως μακροθυμήσας<sup>17</sup> ἐπέτυχεν<sup>18</sup> τῆς 15  
ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς 16  
ἀντιλογίας<sup>19</sup> πέρας<sup>20</sup> εἰς βεβαίωσιν<sup>21</sup> ὁ ὅρκος.<sup>22</sup> Ἐν ᾧ περισσότερον<sup>23</sup> βουλόμενος 17

<sup>1</sup> κρείσσων, stronger, more excellent. <sup>2</sup> ἄδικος, unjust, unrighteous. <sup>3</sup> ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. <sup>4</sup> κόπος, οὐ, ὁ, labor, trouble. <sup>5</sup> ἐνδείκνυμι, show forth, show. <sup>6</sup> ἐπιθυμέω, desire, long for. <sup>7</sup> σπουδὴ, ἡς, ἡ, haste, diligence. <sup>8</sup> πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. <sup>9</sup> νωθός, lazy, sluggish. <sup>10</sup> μιμητής, οὐ, ὁ, imitator. <sup>11</sup> μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. <sup>12</sup> κληρονομέω, inherit, obtain. <sup>13</sup> ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. <sup>14</sup> ἦ, truly, surely. <sup>15</sup> μὴν, ὁ, month, certainly. <sup>16</sup> πληθύνω, multiply, increase. <sup>17</sup> μακροθυμέω, be patient, suffer long. <sup>18</sup> ἐπιτυχάνω, obtain, attain. <sup>19</sup> ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. <sup>20</sup> πέρας, ατος, τό, limit, end. <sup>21</sup> βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. <sup>22</sup> ὅρκος, οὐ, ὁ, oath. <sup>23</sup> περισσός, excessive, abundant.

ὁ θεὸς ἐπιδείξαι<sup>1</sup> τοῖς κληρονόμοις<sup>2</sup> τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον<sup>3</sup> τῆς βουλῆς<sup>4</sup>  
αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν<sup>5</sup> ὄρκῳ,<sup>6</sup> ἵνα διὰ δύο πραγμάτων<sup>7</sup> ἀμεταθέτων,<sup>8</sup> ἐν οἷς 18  
ἀδύνατον<sup>9</sup> ψεύσασθαι<sup>9</sup> θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες<sup>10</sup>  
κρατῆσαι τῆς προκειμένης<sup>11</sup> ἐλπίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν<sup>12</sup> ἔχομεν τῆς ψυχῆς 19  
ἀσφαλῆ<sup>13</sup> τε καὶ βεβαίαν,<sup>14</sup> καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον<sup>15</sup> τοῦ  
καταπετάσματος<sup>16</sup>· ὅπου πρόδρομος<sup>17</sup> ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν 20  
τάξιν<sup>18</sup> Μελχισεδέκ<sup>19</sup> ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,<sup>19</sup> βασιλεὺς Σαλήμ,<sup>20</sup> ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου,<sup>21</sup> ὁ 7  
συναντήσας<sup>22</sup> Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς<sup>23</sup> τῶν βασιλέων καὶ  
εὐλογήσας αὐτόν, ὧ καὶ δεκάτην<sup>24</sup> ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν<sup>25</sup> Ἀβραάμ – πρῶτον 2  
μὲν ἐρμηνευόμενος<sup>26</sup> βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα<sup>27</sup> δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,<sup>20</sup> ὁ

<sup>1</sup> ἐπιδείκνυμι, show, prove. <sup>2</sup> κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. <sup>3</sup> ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. <sup>4</sup> βουλή, ἡς, ἡ, counsel, purpose. <sup>5</sup> μεσιτεύω, guarantee, mediate. <sup>6</sup> ὄρκος, ου, ὁ, oath. <sup>7</sup> πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. <sup>8</sup> ἀδύνατος, impossible, unable. <sup>9</sup> ψεύδομαι, lie. <sup>10</sup> καταφεύγω, flee, take refuge. <sup>11</sup> πρόκειμαι, be set before, be exhibited. <sup>12</sup> ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. <sup>13</sup> ἀσφαλῆς, certain, definite. <sup>14</sup> βέβαιος, firm, secure. <sup>15</sup> ἐσώτερος, within, inside (gen). <sup>16</sup> καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. <sup>17</sup> πρόδρομος, ου, ὁ, going before, forerunner. <sup>18</sup> τάξις, εως, ἡ, arranging, order. <sup>19</sup> Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. <sup>20</sup> Σαλήμ, ἡ, Salem. <sup>21</sup> ὑψιστος, highest, most high. <sup>22</sup> συναντάω, meet with, hence to happen. <sup>23</sup> κοπή, ἡς, ἡ, miting, slaughter. <sup>24</sup> δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. <sup>25</sup> μερίζω, divide, part. <sup>26</sup> ἐρμηνεύω, interpret, translate. <sup>27</sup> ἔπειτα, then, after this.

ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ,<sup>1</sup> ἀμήτωρ,<sup>2</sup> ἀγενεαλόγητος,<sup>3</sup> μήτε ἀρχὴν<sup>3</sup>  
 ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος<sup>4</sup> δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ – μένει  
 ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.<sup>5</sup>

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος<sup>6</sup> οὗτος, ὃ καὶ δεκάτην<sup>7</sup> Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων<sup>8</sup><sup>4</sup>  
 ὁ πατριάρχης.<sup>9</sup> Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ<sup>10</sup> τὴν ἱερατείαν<sup>11</sup> λαμβάνοντες<sup>5</sup>  
 ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν<sup>12</sup> τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶν τοὺς  
 ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ<sup>13</sup> ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος<sup>14</sup> Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ<sup>6</sup>  
 γενεαλογούμενος<sup>15</sup> ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν<sup>16</sup> τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς  
 ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας,<sup>17</sup> τὸ ἔλαττον<sup>18</sup> ὑπὸ τοῦ<sup>7</sup>  
 κρείττονος<sup>19</sup> εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας<sup>7</sup> ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι<sup>8</sup>  
 λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος<sup>20</sup> εἰπεῖν, διὰ<sup>9</sup>

<sup>1</sup> ἀπάτωρ, fatherless, without a father. <sup>2</sup> ἀμήτωρ, without a mother. <sup>3</sup> ἀγενεαλόγητος, without genealogy. <sup>4</sup> ἀφομοιόω, make like, assimilate. <sup>5</sup> διηνεκής, continuous, perpetual. <sup>6</sup> πηλίκος, how large, how great. <sup>7</sup> δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. <sup>8</sup> ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. <sup>9</sup> πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. <sup>10</sup> Λευὶ, ὁ, Levi. <sup>11</sup> ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. <sup>12</sup> ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. <sup>13</sup> καίπερ, although. <sup>14</sup> ὀσφύς, ύος, ἡ, waist, hip. <sup>15</sup> γενεαλογέω, trace descent or ancestry. <sup>16</sup> δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. <sup>17</sup> ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. <sup>18</sup> ἐλάσσων, lesser, less. <sup>19</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>20</sup> ἔπος, ους, τό, word, so to speak.

Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ<sup>1</sup> ὁ δεκάτας<sup>2</sup> λαμβάνων δεδεκάτωται·<sup>3</sup> ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ<sup>4</sup> 10

τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν<sup>5</sup> αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.<sup>6</sup>

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις<sup>7</sup> διὰ τῆς Λευϊτικῆς<sup>8</sup> ἱερωσύνης<sup>9</sup> ἦν – ὁ λαὸς γὰρ ἐπ’ αὐτῇ 11

νενομοθέτητο<sup>10</sup> – τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν<sup>11</sup> Μελχισεδέκ<sup>6</sup> ἕτερον

ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν<sup>11</sup> Ἀαρὼν λέγεσθαι; Μετατιθεμένης<sup>12</sup> 12

γὰρ τῆς ἱερωσύνης,<sup>9</sup> ἐξ ἀνάγκης<sup>13</sup> καὶ νόμου μετάθεσις<sup>14</sup> γίνεται. Ἐφ’ ὃν γὰρ 13

λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν,<sup>15</sup> ἀφ’ ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν<sup>16</sup> τῷ

θυσιαστηρίῳ.<sup>17</sup> Πρόδηλον<sup>18</sup> γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα<sup>19</sup> ἀνατέταλκεν<sup>20</sup> ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς 14

ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης<sup>9</sup> Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον<sup>21</sup> ἔτι 15

κατάδηλόν<sup>22</sup> ἐστίν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα<sup>23</sup> Μελχισεδέκ<sup>6</sup> ἀνίσταται ἱερεὺς

ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς<sup>24</sup> γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς 16

<sup>1</sup> Λευὶ, ὁ, Levi. <sup>2</sup> δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. <sup>3</sup> δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. <sup>4</sup> ὀσφύς, ὕος, ἡ, waist, hip. <sup>5</sup> συναντάω, meet with, hence to happen. <sup>6</sup> Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. <sup>7</sup> τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment. <sup>8</sup> Λευϊτικός, Levitical. <sup>9</sup> ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. <sup>10</sup> νομοθετέω, ordain, enact. <sup>11</sup> τάξις, εως, ἡ, arranging, order. <sup>12</sup> μετατίθημι, transfer, change. <sup>13</sup> ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. <sup>14</sup> μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. <sup>15</sup> μετέχω, partake of, share in. <sup>16</sup> προσέχω, take head of, attend to. <sup>17</sup> θυσιαστήριον, ου, τό, altar. <sup>18</sup> πρόδηλος, clear, evident. <sup>19</sup> Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. <sup>20</sup> ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. <sup>21</sup> περισσός, excessive, abundant. <sup>22</sup> κατάδηλος, very clear, quite plain. <sup>23</sup> ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. <sup>24</sup> σαρκικός, fleshly, carnal.



ἀκαταλύτου·<sup>1</sup> μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν<sup>2</sup> 17  
 Μελχισεδέκ.<sup>3</sup> Ἀθέτησις<sup>4</sup> μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης<sup>5</sup> ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς 18  
 ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές·<sup>6</sup> οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν<sup>7</sup> ὁ νόμος, ἐπεισαγωγῇ<sup>8</sup> δὲ 19  
 κρείττονος<sup>9</sup> ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς 20  
 ὀρκωμοσίας<sup>10</sup> – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας<sup>10</sup> εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ 21  
 ὀρκωμοσίας,<sup>10</sup> διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, Ὡμοσεν κύριος καὶ οὐ  
 μεταμεληθήσεται,<sup>11</sup> Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν<sup>2</sup> Μελχισεδέκ<sup>3</sup> – 22  
 κατὰ τοσοῦτον<sup>12</sup> κρείττονος<sup>9</sup> διαθήκης γέγονεν ἔγγυος<sup>13</sup> Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν 23  
 πλείονες εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·<sup>14</sup> ὁ δέ, 24  
 διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον<sup>15</sup> ἔχει τὴν ἱερωσύνην.<sup>16</sup> Ὅθεν<sup>17</sup> 25  
 καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελές<sup>18</sup> δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ,  
 πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν<sup>19</sup> ὑπὲρ αὐτῶν.

<sup>1</sup> ἀκατάλυτος, indissoluble. <sup>2</sup> τάξις, εως, ἡ, arranging, order. <sup>3</sup> Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. <sup>4</sup> ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. <sup>5</sup> προάγω, lead forth, go before. <sup>6</sup> ἀνωφελής, unprofitable, useless. <sup>7</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>8</sup> ἐπεισαγωγῇ, ἡς, ἡ, bringing in besides, bringing in. <sup>9</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>10</sup> ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. <sup>11</sup> μεταμέλομαι, regret, repent. <sup>12</sup> τοσοῦτος, so great, so much. <sup>13</sup> ἔγγυος, ου, ὁ, under good security, surety. <sup>14</sup> παραμένω, remain beside, continue. <sup>15</sup> ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. <sup>16</sup> ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. <sup>17</sup> ὅθεν, from where, from which. <sup>18</sup> παντελής, completely, forever. <sup>19</sup> ἐντυγχάνω, entreat, intercede.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν<sup>1</sup> ἀρχιερεύς, ὁσῖος,<sup>2</sup> ἄκακος,<sup>3</sup> ἀμίαντος,<sup>4</sup> κεχωρισμένος<sup>5</sup> <sup>26</sup>  
 ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος<sup>6</sup> τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει <sup>27</sup>  
 καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,<sup>7</sup> ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον<sup>8</sup> ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν  
 θυσίας ἀναφέρειν,<sup>9</sup> ἔπειτα<sup>10</sup> τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ,<sup>11</sup>  
 ἑαυτὸν ἀνενέγκας.<sup>9</sup> Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν<sup>12</sup> ἀρχιερεῖς, ἔχοντας <sup>28</sup>  
 ἀσθένειαν·<sup>13</sup> ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας<sup>14</sup> τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν  
 αἰῶνα τετελειωμένον.<sup>15</sup>

Κεφάλαιον<sup>16</sup> δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν <sup>8</sup>  
 δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλowsύνης<sup>17</sup> ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργός,<sup>18</sup> <sup>2</sup>  
 καὶ τῆς σκηνῆς<sup>19</sup> τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν<sup>20</sup> ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος· πᾶς <sup>3</sup>  
 γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά<sup>21</sup> τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν<sup>22</sup>

<sup>1</sup> πρέπω, be clearly seen, be fitting. <sup>2</sup> ὁσῖος, righteous, pious. <sup>3</sup> ἄκακος, guileless, innocent. <sup>4</sup> ἀμίαντος, undefiled, untainted. <sup>5</sup> χωρίζω, separate, depart. <sup>6</sup> ὑψηλός, high, lofty. <sup>7</sup> ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. <sup>8</sup> πρότερον, formerly, before. <sup>9</sup> ἀναφέρω, bring up, offer. <sup>10</sup> ἔπειτα, then, after this. <sup>11</sup> ἐφάπαξ, once for all, once. <sup>12</sup> καθίστημι, set, constitute. <sup>13</sup> ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. <sup>14</sup> ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. <sup>15</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>16</sup> κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. <sup>17</sup> μεγαλowsύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. <sup>18</sup> λειτουργός, οὔ, ὁ, minister, servant. <sup>19</sup> σκηνή, ἧς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>20</sup> πῆγνυμι, make firm, put together. <sup>21</sup> δῶρον, ου, τό, gift, present. <sup>22</sup> ὅθεν, from where, from which.

ἀναγκαῖον<sup>1</sup> ἔχειν τι καὶ τοῦτον δὲ προσενέγκη. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν 4  
 ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,<sup>2</sup> οἵτινες 5  
 ὑποδείγματι<sup>3</sup> καὶ σκιᾷ<sup>4</sup> λατρεύουσιν<sup>5</sup> τῶν ἐπουρανίων,<sup>6</sup> καθὼς κεχρημάτισται<sup>7</sup>  
 Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν<sup>8</sup> τὴν σκηνήν,<sup>9</sup> Ὅρα, γάρ φησιν, ποιήσεις πάντα  
 κατὰ τὸν τύπον<sup>10</sup> τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ<sup>11</sup> δὲ διαφορωτέρας<sup>12</sup> 6  
 τέτυχεν<sup>13</sup> λειτουργίας,<sup>14</sup> ὅσω καὶ κρείττονός<sup>15</sup> ἐστὶν διαθήκης μεσίτης,<sup>16</sup> ἥτις ἐπὶ  
 κρείττοσιν<sup>15</sup> ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.<sup>17</sup> Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, 7  
 οὐκ ἂν δευτέρας ἐξήτειτο τόπος. Μεμφόμενος<sup>19</sup> γὰρ αὐτοῖς λέγει, Ἰδοὺ, ἡμέραι 8  
 ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω<sup>20</sup> ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον  
 Ἰούδα<sup>21</sup> διαθήκην καινὴν: οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν 9  
 αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου<sup>22</sup> μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν<sup>23</sup> αὐτοὺς ἐκ  
 γῆς Αἰγύπτου: ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν<sup>24</sup> ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα<sup>25</sup>

<sup>1</sup> ἀναγκαῖος, necessary, essential. <sup>2</sup> δῶρον, ου, τό, gift, present. <sup>3</sup> ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. <sup>4</sup> σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. <sup>5</sup> λατρεύω, serve, worship. <sup>6</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>7</sup> χρηματίζω, instruct, reveal. <sup>8</sup> ἐπιτελέω, complete, perform. <sup>9</sup> σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>10</sup> τύπος, ου, ὁ, mark, example. <sup>11</sup> νυνί, now, already. <sup>12</sup> διάφορος, various, different. <sup>13</sup> τυγχάνω, obtain, happen. <sup>14</sup> λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. <sup>15</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>16</sup> μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. <sup>17</sup> νομοθετέω, ordain, enact. <sup>18</sup> ἄμεμπτος, blameless. <sup>19</sup> μέμφομαι, find fault with, blame. <sup>20</sup> συντελέω, complete, accomplish. <sup>21</sup> Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. <sup>22</sup> ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. <sup>23</sup> ἐξάγω, lead out. <sup>24</sup> ἐμένω, persevere, remain (in). <sup>25</sup> ἀμελέω, neglect, be unconcerned.

αὐτῶν, λέγει κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι<sup>1</sup> τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ 10  
μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν<sup>2</sup>  
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω<sup>3</sup> αὐτούς: καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν,  
καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην<sup>4</sup> 11  
αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνώθι τὸν κύριον: ὅτι πάντες  
εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἴλεως<sup>5</sup> ἔσομαι ταῖς 12  
ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν<sup>6</sup> αὐτῶν οὐ μὴ  
μνησθῶ<sup>7</sup> ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν, Καινήν, πεπαλαίωκεν<sup>8</sup> τὴν πρώτην. Τὸ δὲ 13  
παλαιούμενον<sup>8</sup> καὶ γηράσκον,<sup>9</sup> ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.<sup>10</sup>

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα<sup>11</sup> λατρείας,<sup>12</sup> τό τε ἅγιον κοσμικόν.<sup>13</sup> 9  
Σκηνὴ<sup>14</sup> γὰρ κατεσκευάσθη<sup>15</sup> ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἢ τε λυχνία<sup>16</sup> καὶ ἡ τράπεζα<sup>17</sup> καὶ ἡ  
πρόθεσις<sup>18</sup> τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα<sup>19</sup> 3

<sup>1</sup> διατίθεμαι, appoint, make. <sup>2</sup> διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. <sup>3</sup> ἐπιγράφω, write upon, inscribe. <sup>4</sup> πολίτης, ου, ὁ, citizen. <sup>5</sup> ἴλεως, gracious, merciful. <sup>6</sup> ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. <sup>7</sup> μιμνήσκομαι, remember, recall.  
<sup>8</sup> παλαιόω, make or become old, obsolete. <sup>9</sup> γηράσκω, grow old, become old. <sup>10</sup> ἀφανισμός, οὔ, ὁ, vanishing, disappearing. <sup>11</sup> δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. <sup>12</sup> λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. <sup>13</sup>  
κοσμικός, earthly. <sup>14</sup> σκηνή, ἥς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>15</sup> κατασκευάζω, prepare, build. <sup>16</sup> λυχνία, ας, ἡ, lampstand. <sup>17</sup> τράπεζα, ἥς, ἡ, table. <sup>18</sup> πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. <sup>19</sup> καταπέτασμα, τος, τό,  
curtain or veil, veil.

σκηνή<sup>1</sup> ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν<sup>2</sup> ἔχουσα θυμιατήριον,<sup>3</sup> καὶ τὴν<sup>4</sup>  
 κιβωτὸν<sup>4</sup> τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην<sup>5</sup> πάντοθεν<sup>6</sup> χρυσίῳ,<sup>7</sup> ἐν ᾗ στάμνος<sup>8</sup>  
 χρυσῇ<sup>2</sup> ἔχουσα τὸ μάννα,<sup>9</sup> καὶ ἡ ῥάβδος<sup>10</sup> Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα,<sup>11</sup> καὶ αἱ  
 πλάκες<sup>12</sup> τῆς διαθήκης: ὑπεράνω<sup>13</sup> δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ<sup>14</sup> δόξης κατασκιάζοντα<sup>15</sup>  
 τὸ ἱλαστήριον:<sup>16</sup> περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως<sup>16</sup>  
 κατεσκευασμένων,<sup>17</sup> εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν<sup>1</sup> διὰ παντὸς εἰσίσιν<sup>18</sup> οἱ ἱερεῖς,  
 τὰς λατρείας<sup>19</sup> ἐπιτελοῦντες:<sup>20</sup> εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ<sup>21</sup> τοῦ ἐνιαυτοῦ<sup>22</sup> μόνος ὁ<sup>21</sup>  
 ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ  
 ἁγνοημάτων:<sup>23</sup> τοῦτο δηλοῦντος<sup>24</sup> τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω<sup>25</sup>  
 πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς<sup>1</sup> ἐχούσης στάσιν:<sup>26</sup>  
 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα,<sup>27</sup> καθ' ὃν δῶρά<sup>28</sup> τε καὶ θυσίαι  
 προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι<sup>29</sup> τὸν λατρεύοντα,<sup>30</sup>

<sup>1</sup> σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>2</sup> χρυσοῦς, golden. <sup>3</sup> θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. <sup>4</sup> κιβωτός, οὐ, ἡ, wooden box, ark. <sup>5</sup> περικαλύπτω, cover, conceal. <sup>6</sup> πάντοθεν, on all sides, from all sides. <sup>7</sup> χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. <sup>8</sup> στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. <sup>9</sup> μάννα, τό, manna. <sup>10</sup> ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. <sup>11</sup> βλαστάνω, sprout, produce. <sup>12</sup> πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. <sup>13</sup> ὑπεράνω, high above (gen), far above. <sup>14</sup> χερουβίμ, τό, cherubim. <sup>15</sup> κατασκιάζω, overshadow. <sup>16</sup> ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. <sup>17</sup> κατασκευάζω, prepare, build. <sup>18</sup> εἰσεμι, enter, go in. <sup>19</sup> λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. <sup>20</sup> ἐπιτελέω, complete, perform. <sup>21</sup> ἅπαξ, once, once for all. <sup>22</sup> ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. <sup>23</sup> ἀγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. <sup>24</sup> δηλώω, show, make clear. <sup>25</sup> μήπω, not yet. <sup>26</sup> στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. <sup>27</sup> ἐνίστημι, be present, place in or upon. <sup>28</sup> δῶρον, ου, τό, gift, present. <sup>29</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>30</sup> λατρεύω, serve, worship.

μόνον ἐπὶ βρώμασιν<sup>1</sup> καὶ πόμασιν<sup>2</sup> καὶ διαφόροις<sup>3</sup> βαπτισμοῖς<sup>4</sup> καὶ δικαιώμασιν  
 σαρκὸς, μέχρι<sup>6</sup> καιροῦ διορθώσεως<sup>7</sup> ἐπικείμενα.<sup>8</sup>

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος 11  
 καὶ τελειοτέρας<sup>9</sup> σκηνῆς,<sup>10</sup> οὐ χειροποιήτου,<sup>11</sup> τοῦτ' ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς  
 κτίσεως,<sup>12</sup> οὐδὲ δι' αἵματος τράγων<sup>13</sup> καὶ μόσχων,<sup>14</sup> διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος 12  
 εἰσῆλθεν ἐφάπαξ<sup>15</sup> εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν<sup>16</sup> εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα 13  
 ταύρων<sup>17</sup> καὶ τράγων,<sup>13</sup> καὶ σποδὸς<sup>18</sup> δαμάλεως<sup>19</sup> ῥαντίζουσα<sup>20</sup> τοὺς  
 κεκοινωμένους,<sup>21</sup> ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,<sup>22</sup> πόσω μᾶλλον τὸ 14  
 αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμον<sup>23</sup> τῷ  
 θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν<sup>24</sup> θεῷ  
 ζῶντι· Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης<sup>25</sup> ἐστίν, ὅπως, θανάτου 15

<sup>1</sup> βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. <sup>2</sup> πόμα, τος, τό, drink. <sup>3</sup> διάφορος, various, different. <sup>4</sup> βαπτισμός, οὐ, ὁ, washing, cleansing. <sup>5</sup> δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. <sup>6</sup> μέχρι, until, as far as (gen). <sup>7</sup> διορθώσεις, εως, ἡ, reformation, new order. <sup>8</sup> ἐπικείμεναι, lie on, lie upon. <sup>9</sup> τέλειος, complete, perfect. <sup>10</sup> σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>11</sup> χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. <sup>12</sup> κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. <sup>13</sup> τράγος, ου, ὁ, male goat. <sup>14</sup> μόσχος, ου, ὁ, calf. <sup>15</sup> ἐφάπαξ, once for all, once. <sup>16</sup> λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. <sup>17</sup> ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. <sup>18</sup> σποδός, οὐ, ἡ, ashes. <sup>19</sup> δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. <sup>20</sup> ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. <sup>21</sup> κοινῶ, make common, defile. <sup>22</sup> καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. <sup>23</sup> ἁμωμος, without blemish, blameless. <sup>24</sup> λατρεύω, serve, worship. <sup>25</sup> μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between.

γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν<sup>1</sup> τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων,<sup>2</sup> τὴν  
ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.<sup>3</sup> Ὅπου γὰρ 16  
διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη<sup>4</sup> φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.<sup>5</sup> Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς 17  
βεβαία,<sup>6</sup> ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.<sup>5</sup> Ὅθεν<sup>7</sup> οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς 18  
αἵματος ἐγκεκαίνισται.<sup>8</sup> Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ 19  
Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων<sup>9</sup> καὶ τράγων,<sup>10</sup> μετὰ  
ὕδατος καὶ ἑρίου<sup>11</sup> κοκκίνου<sup>12</sup> καὶ ὕσσώπου,<sup>13</sup> αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν  
λαὸν ἐρράντισεν,<sup>14</sup> λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο<sup>15</sup> πρὸς 20  
ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν<sup>16</sup> δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη<sup>17</sup> τῆς λειτουργίας<sup>18</sup> τῷ 21  
αἵματι ὁμοίως ἐρράντισεν.<sup>14</sup> Καὶ σχεδὸν<sup>19</sup> ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ 22  
τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας<sup>20</sup> οὐ γίνεται ἄφεσις.<sup>21</sup>

<sup>1</sup> ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. <sup>2</sup> παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. <sup>3</sup> κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. <sup>4</sup> ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. <sup>5</sup> διατίθεμαι, appoint, make. <sup>6</sup> βέβαιος, firm, secure. <sup>7</sup> ὅθεν, from where, from which. <sup>8</sup> ἐγκανίζω, renew, inaugurate. <sup>9</sup> μόσχος, ου, ὁ, calf. <sup>10</sup> τράγος, ου, ὁ, male goat. <sup>11</sup> ἑριον, ου, τό, wool. <sup>12</sup> κόκκινος, scarlet, crimson. <sup>13</sup> ὕσσωπος, ου, ὁ, hyssop. <sup>14</sup> ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. <sup>15</sup> ἐντέλλομαι, command, give orders. <sup>16</sup> σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>17</sup> σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). <sup>18</sup> λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. <sup>19</sup> σχεδόν, almost, nearly. <sup>20</sup> αἱματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. <sup>21</sup> ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness.

Ἀνάγκη<sup>1</sup> οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα<sup>2</sup> τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι, 23  
 αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια<sup>3</sup> κρείττοσιν<sup>4</sup> θυσίαις παρὰ ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς 24  
 χειροποίητα<sup>5</sup> ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, ἀντίτυπα<sup>6</sup> τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν  
 τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι<sup>7</sup> τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν: οὐδ' ἵνα 25  
 πολλάκις<sup>8</sup> προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ'  
 ἐνιαυτὸν<sup>9</sup> ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ:<sup>10</sup> ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις<sup>8</sup> παθεῖν ἀπὸ 26  
 καταβολῆς<sup>11</sup> κόσμου: νῦν δὲ ἅπαξ<sup>12</sup> ἐπὶ συντελείᾳ<sup>13</sup> τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν<sup>14</sup>  
 ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται<sup>15</sup> τοῖς 27  
 ἀνθρώποις ἅπαξ<sup>12</sup> ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις: οὕτως<sup>16</sup> καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ 28  
 προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν<sup>17</sup> ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας  
 ὁφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις,<sup>18</sup> εἰς σωτηρίαν.

<sup>1</sup> ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. <sup>2</sup> ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. <sup>3</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>4</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>5</sup> χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. <sup>6</sup> ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. <sup>7</sup> ἐμφανίζω, manifest, disclose. <sup>8</sup> πολλάκις, often, many times. <sup>9</sup> ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. <sup>10</sup> ἀλλότριος, strange, foreign. <sup>11</sup> καταβολή, ἥς, ἡ, foundation, depositing. <sup>12</sup> ἅπαξ, once, once for all. <sup>13</sup> συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. <sup>14</sup> ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. <sup>15</sup> ἀπόκειται, be laid up, put away. <sup>16</sup> οὕτως, thus, so. <sup>17</sup> ἀναφέρω, bring up, offer. <sup>18</sup> ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly.



Σκιὰν<sup>1</sup> γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα<sup>2</sup> τῶν **10**  
 πραγμάτων,<sup>3</sup> κατ' ἐνιαυτὸν<sup>4</sup> ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ  
 διηγεκές,<sup>5</sup> οὐδέποτε<sup>6</sup> δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.<sup>7</sup> Ἐπεὶ οὐκ ἂν **2**  
 ἐπαύσαντο<sup>8</sup> προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν  
 τοὺς λατρεύοντας,<sup>9</sup> ἅπαξ<sup>10</sup> κεκαθαρμένους;<sup>11</sup> Ἄλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις<sup>12</sup> **3**  
 ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν: ἄδύνατον<sup>13</sup> γὰρ αἷμα ταύρων<sup>14</sup> καὶ τράγων<sup>15</sup> ἀφαιρεῖν<sup>16</sup> **4**  
 ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, Θυσίαν καὶ προσφορὰν<sup>17</sup> **5**  
 οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω<sup>18</sup> μοι: ὀλοκαυτώματα<sup>19</sup> καὶ περὶ ἁμαρτίας **6**  
 οὐκ εὐδόκησας:<sup>20</sup> τότε εἶπον, Ἴδού, ἦκω – ἐν κεφαλίδι<sup>21</sup> βιβλίου γέγραπται περὶ **7**  
 ἐμοῦ – τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον<sup>22</sup> λέγων ὅτι Θυσίαν καὶ **8**  
 προσφορὰν<sup>17</sup> καὶ ὀλοκαυτώματα<sup>19</sup> καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ  
 εὐδόκησας<sup>20</sup> – αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται – τότε εἶρηκεν, Ἴδού, ἦκω **9**

<sup>1</sup> σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. <sup>2</sup> εἰκὼν, ὄνος, ἡ, image, likeness. <sup>3</sup> πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. <sup>4</sup> ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. <sup>5</sup> διηγεκής, continuous, perpetual. <sup>6</sup> οὐδέποτε, never. <sup>7</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>8</sup> παύω, cause to cease. <sup>9</sup> λατρεύω, serve, worship. <sup>10</sup> ἅπαξ, once, once for all. <sup>11</sup> καθαίρω, make clean, clear. <sup>12</sup> ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. <sup>13</sup> ἄδύνατος, impossible, unable. <sup>14</sup> ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. <sup>15</sup> τράγος, ου, ὁ, male goat. <sup>16</sup> ἀφαιρέω, take away, smite off. <sup>17</sup> προσφορά, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. <sup>18</sup> καταρτίζω, mend, fit. <sup>19</sup> ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. <sup>20</sup> εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. <sup>21</sup> κεφαλίς, ἴδος, ἡ, roll of a book, roll. <sup>22</sup> ἀνώτερον, higher, more honorable place.

τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἄναιρεί<sup>1</sup> τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ.  
 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν, οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς<sup>2</sup> τοῦ σώματος Ἰησοῦ 10  
 χριστοῦ ἐφάπαξ.<sup>3</sup> Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν,<sup>4</sup> καὶ 11  
 τὰς αὐτὰς πολλάκις<sup>5</sup> προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε<sup>6</sup> δύνανται περιελεῖν<sup>7</sup>  
 ἁμαρτίας: αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές,<sup>8</sup> 12  
 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος<sup>9</sup> ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ 13  
 ὑποπόδιον<sup>10</sup> τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ<sup>2</sup> τετελείωκεν<sup>11</sup> εἰς τὸ 14  
 διηνεκές<sup>8</sup> τοὺς ἁγιαζομένους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον: μετὰ 15  
 γὰρ τὸ προειρηκέναι,<sup>12</sup> Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι<sup>13</sup> πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς 16  
 ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ  
 τῶν διανοιῶν<sup>14</sup> αὐτῶν ἐπιγράψω<sup>15</sup> αὐτούς: καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν 17  
 ἁνομιῶν<sup>16</sup> αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ<sup>17</sup> ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις<sup>18</sup> τούτων, οὐκέτι 18

<sup>1</sup> ἀναιρέω, take up, kill. <sup>2</sup> προσφορά, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. <sup>3</sup> ἐφάπαξ, once for all, once. <sup>4</sup> λειτουργέω, minister, serve. <sup>5</sup> πολλάκις, often, many times. <sup>6</sup> οὐδέποτε, never. <sup>7</sup> περιαιρέω, cast off, take away. <sup>8</sup> διηνεκής, continuous, perpetual. <sup>9</sup> ἐκδέχομαι, await, expect. <sup>10</sup> ὑποπόδιον, οὐ, τό, footstool. <sup>11</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>12</sup> προλέγω, say beforehand, forewarn. <sup>13</sup> διατίθεμαι, appoint, make. <sup>14</sup> διάνοια, ἄς, ἡ, mind, understanding. <sup>15</sup> ἐπιγράφω, write upon, inscribe. <sup>16</sup> ἁνομία, ἄς, ἡ, lawlessness, iniquity. <sup>17</sup> μιμνήσκομαι, remember, recall. <sup>18</sup> ἄφεσις, εὖς, ἡ, release, forgiveness.

προσφορά<sup>1</sup> περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον<sup>2</sup> τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 19

ἣν ἐνεκαίνισεν<sup>3</sup> ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον<sup>4</sup> καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος,<sup>5</sup> 20

τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 21

προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ<sup>6</sup> πίστεως, ἐρραντισμένοι

τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι<sup>8</sup> τὸ σῶμα ὕδατι

καθαρῶ: κατέχωμεν<sup>9</sup> τὴν ὁμολογίαν<sup>10</sup> τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ,<sup>11</sup> πιστὸς γὰρ ὁ 23

ἐπαγγελιάμενος:<sup>12</sup> καὶ κατανοῶμεν<sup>13</sup> ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν<sup>14</sup> ἀγάπης καὶ 24

καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες<sup>15</sup> τὴν ἐπισυναγωγὴν<sup>16</sup> ἐαυτῶν, καθὼς ἔθος<sup>17</sup> 25

τισὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτῳ<sup>18</sup> μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν

τὴν ἡμέραν.

<sup>1</sup> προσφορά, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. <sup>2</sup> εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. <sup>3</sup> ἐγκαινίζω, renew, inaugurate. <sup>4</sup> πρόσφατος, new, recent. <sup>5</sup> καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. <sup>6</sup> πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. <sup>7</sup> ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. <sup>8</sup> λούω, bathe, wash. <sup>9</sup> κατέχω, hold back, hold fast. <sup>10</sup> ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. <sup>11</sup> ἀκλινής, without wavering, unbent. <sup>12</sup> ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. <sup>13</sup> κατανοέω, observe, understand. <sup>14</sup> παροξυσμός, οὔ, ὁ, stimulation, provocation. <sup>15</sup> ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. <sup>16</sup> ἐπισυναγωγή, ἡς, ἡ, meeting, assembling. <sup>17</sup> ἔθος, ους, τό, custom. <sup>18</sup> τοσοῦτος, so great, so much.

Ἐκουσίως<sup>1</sup> γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν<sup>2</sup> τῆς 26  
 ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται<sup>3</sup> θυσία, φοβερά<sup>4</sup> δέ τις ἐκδοχή<sup>5</sup> 27  
 κρίσεως, καὶ πυρὸς ζήλος<sup>6</sup> ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.<sup>7</sup> Ἀθετήσας<sup>8</sup> τις 28  
 νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν<sup>9</sup> ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει: 29  
 πόσω, δοκεῖτε, χείρονος<sup>10</sup> ἀξιωθήσεται<sup>11</sup> τιμωρίας<sup>12</sup> ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ  
 καταπατήσας,<sup>13</sup> καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν<sup>14</sup> ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη,  
 καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;<sup>15</sup> Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ 30  
 ἐκδίκησις,<sup>16</sup> ἐγὼ ἀνταποδώσω,<sup>17</sup> λέγει κύριος: καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν  
 αὐτοῦ. Φοβερὸν<sup>4</sup> τὸ ἐμπεσεῖν<sup>18</sup> εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος. 31

Ἀναμιμνήσκεσθε<sup>19</sup> δὲ τὰς πρότερον<sup>20</sup> ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες<sup>21</sup> πολλὴν 32  
 ἄθλησιν<sup>22</sup> ὑπεμείνατε<sup>23</sup> παθημάτων: τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς<sup>25</sup> τε καὶ θλίψεσιν 33

<sup>1</sup> ἐκουσίως, voluntarily, willingly. <sup>2</sup> ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. <sup>3</sup> ἀπολείπω, leave, leave behind. <sup>4</sup> φοβερός, fearful, terrible. <sup>5</sup> ἐκδοχή, ἡς, ἡ, expectation, waiting for. <sup>6</sup> ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. <sup>7</sup> ὑπεναντίος, opposed, contrary. <sup>8</sup> ἀθετέω, reject, annul. <sup>9</sup> οἰκτιρμός, οὐ, ὁ, compassion, pity. <sup>10</sup> χείρων, worse. <sup>11</sup> ἀξιόω, consider worthy. <sup>12</sup> τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty. <sup>13</sup> καταπατέω, trample under foot. <sup>14</sup> κοινός, common, unclean. <sup>15</sup> ἐνυβρίζω, insult, outrage. <sup>16</sup> ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. <sup>17</sup> ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. <sup>18</sup> ἐμπίπτω, fall into, fall in. <sup>19</sup> ἀναμιμνήσκω, remind, remember. <sup>20</sup> πρότερον, formerly, before. <sup>21</sup> φωτίζω, give light, enlighten. <sup>22</sup> ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. <sup>23</sup> ὑπομένω, tarry, endure. <sup>24</sup> πάθημα, τος, τό, suffering, passion. <sup>25</sup> ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling.

θεατριζόμενοι:<sup>1</sup> τοῦτο δέ, κοινωνοὶ<sup>2</sup> τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων<sup>3</sup> γεννηθέντες. 34  
 Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς<sup>4</sup> μου συνεπαθήσατε,<sup>5</sup> καὶ τὴν ἀρπαγὴν<sup>6</sup> τῶν ὑπαρχόντων  
 ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε,<sup>7</sup> γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα<sup>8</sup>  
 ὑπαρξιν<sup>9</sup> ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλῃτε<sup>10</sup> οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, 35  
 ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν<sup>11</sup> μεγάλην. Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ 36  
 θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε<sup>12</sup> τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι γὰρ μικρὸν 37  
 ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ χρονιεῖ.<sup>13</sup> Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται: 38  
 καὶ ἐὰν ὑποστείλῃται,<sup>14</sup> οὐκ εὐδοκεῖ<sup>15</sup> ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν 39  
 ὑποστολῆς<sup>16</sup> εἰς ἀπώλειαν,<sup>17</sup> ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν<sup>18</sup> ψυχῆς.

<sup>1</sup> θεατρίζω, put to shame, expose publicly. <sup>2</sup> κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. <sup>3</sup> ἀναστρέφω, return, live. <sup>4</sup> δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. <sup>5</sup> συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. <sup>6</sup> ἀρπαγή, ἥς, ἡ, plunder, robbery. <sup>7</sup> προσδέχομαι, receive, wait for. <sup>8</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>9</sup> ὑπαρξις, εως, ἡ, existence, subsistence. <sup>10</sup> ἀποβάλλω, throw away, cast aside. <sup>11</sup> μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. <sup>12</sup> κομίζω, receive, bring. <sup>13</sup> χρονίζω, spend or take time, delay. <sup>14</sup> ὑποστέλλω, draw back, withdraw. <sup>15</sup> εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. <sup>16</sup> ὑποστολή, ἥς, ἡ, hesitancy, timidity. <sup>17</sup> ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. <sup>18</sup> περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις,<sup>1</sup> πραγμάτων<sup>2</sup> ἔλεγχος<sup>3</sup> οὐ βλεπομένων. **11**

Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν<sup>4</sup> κατηρτίσθαι<sup>5</sup> **3**

τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. **4**

Πίστει πλείονα θυσίαν Ἀβελ παρὰ Κάϊν<sup>6</sup> προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς

ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις<sup>7</sup> αὐτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ

δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη<sup>8</sup> τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, **5**

καὶ οὐχ εὕρίσκετο, διότι<sup>9</sup> μετέθηκεν<sup>8</sup> αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως<sup>10</sup>

αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι<sup>11</sup> τῷ θεῷ· χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον<sup>12</sup> **6**

εὐαρεστήσαι·<sup>11</sup> πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ

τοῖς ἐκζητοῦσιν<sup>13</sup> αὐτὸν μισθαποδότης<sup>14</sup> γίνεται. Πίστει χρηματισθεῖς<sup>15</sup> Νῶε<sup>16</sup> **7**

περὶ τῶν μηδέπω<sup>17</sup> βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς<sup>18</sup> κατεσκεύασεν<sup>19</sup> κιβωτὸν<sup>20</sup> εἰς

σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινεν<sup>21</sup> τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν

<sup>1</sup> ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. <sup>2</sup> πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. <sup>3</sup> ἔλεγχος, ου, ὁ, proof, conviction. <sup>4</sup> νοέω, understand, consider. <sup>5</sup> καταρτίζω, mend, fit. <sup>6</sup> Κάϊν, ὁ, Cain. <sup>7</sup> δῶρον, ου, τό, gift, present. <sup>8</sup> μετατίθμι, transfer, change. <sup>9</sup> διότι, because, on this account. <sup>10</sup> μετάρθεσις, εως, ἡ, change, removal. <sup>11</sup> εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. <sup>12</sup> ἀδύνατος, impossible, unable. <sup>13</sup> ἐκζητέω, seek out, inquire. <sup>14</sup> μισθαποδότης, ου, ὁ, rewarder. <sup>15</sup> χρηματίζω, instruct, reveal. <sup>16</sup> Νῶε, ὁ, Noah. <sup>17</sup> μηδέπω, not yet. <sup>18</sup> εὐλαβέομαι, reverence, respect. <sup>19</sup> κατασκευάζω, prepare, build. <sup>20</sup> κιβωτός, οὔ, ἡ, wooden box, ark. <sup>21</sup> κατακρίνω, condemn.

δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.<sup>1</sup> Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν<sup>2</sup> 8  
ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,<sup>3</sup> καὶ ἐξῆλθεν μὴ  
ἐπιστάμενος<sup>4</sup> ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρώκησεν<sup>5</sup> εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς 9  
ἀλλοτρίαν,<sup>6</sup> ἐν σκηναῖς<sup>7</sup> κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν  
συγκληρονόμων<sup>8</sup> τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς: ἐξεδέχετο<sup>9</sup> γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους 10  
ἔχουσιν πόλιν, ἥς τεχνίτης<sup>11</sup> καὶ δημιουργὸς<sup>12</sup> ὁ θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα<sup>13</sup> 11  
δύναμιν εἰς καταβολὴν<sup>14</sup> σπέρματος ἔλαβεν, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας<sup>15</sup> ἔτεκεν,<sup>16</sup>  
ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.<sup>17</sup> Διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ 12  
ταῦτα νεκρωμένους,<sup>18</sup> καθὼς τὰ ἄστρα<sup>19</sup> τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ  
ἄμμος<sup>20</sup> ἢ παρὰ τὸ χεῖλος<sup>21</sup> τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.<sup>22</sup>

<sup>1</sup> κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. <sup>2</sup> ὑπακούω, obey, listen. <sup>3</sup> κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. <sup>4</sup> ἐπίσταμαι, understand, know. <sup>5</sup> παροικέω, live a stranger, sojourn. <sup>6</sup> ἀλλότριος, strange, foreign. <sup>7</sup> σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. <sup>8</sup> συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. <sup>9</sup> ἐκδέχομαι, await, expect. <sup>10</sup> θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. <sup>11</sup> τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. <sup>12</sup> δημιουργός, οὔ, ὁ, builder, maker. <sup>13</sup> Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. <sup>14</sup> καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. <sup>15</sup> ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. <sup>16</sup> τίτω, give birth to, bear. <sup>17</sup> ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. <sup>18</sup> νεκρῶ, put to death, render weak. <sup>19</sup> ἄστρον, ου, τό, star. <sup>20</sup> ἄμμος, ου, ἡ, sand. <sup>21</sup> χεῖλος, ους, τό, lip, edge. <sup>22</sup> ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable.

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ 13  
 πόρρωθεν<sup>1</sup> αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι<sup>2</sup> καὶ  
 παρεπίδημοί<sup>3</sup> εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν<sup>4</sup> ὅτι 14  
 πατρίδα<sup>5</sup> ἐπιζητοῦσιν.<sup>6</sup> Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον<sup>7</sup> ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον 15  
 ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.<sup>8</sup> Νῦν δὲ κρείττονος<sup>9</sup> ὀρέγονται,<sup>10</sup> τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανίου: 16  
 διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται<sup>12</sup> αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν: ἡτοίμασεν γὰρ  
 αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ<sup>13</sup> 17  
 προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,<sup>14</sup> πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ 18  
 κληθήσεται σοι σπέρμα: λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός: 19  
 ὅθεν<sup>15</sup> αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἔκομίσατο.<sup>16</sup> Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν 20  
 Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν 21

<sup>1</sup> πόρρωθεν, from a distance, at a distance. <sup>2</sup> ξένος, strange, stranger. <sup>3</sup> παρεπίδημος, ου, ὁ, sojourning in a strange place. <sup>4</sup> ἐμφανίζω, manifest, disclose. <sup>5</sup> πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. <sup>6</sup> ἐπιζητέω, seek for, seek after. <sup>7</sup> μνημονεύω, remember, make mention of. <sup>8</sup> ἀνακάμπτω, turn back, return. <sup>9</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>10</sup> ὀρέγω, stretch forth, long for. <sup>11</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>12</sup> ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. <sup>13</sup> μονογενής, only begotten, only. <sup>14</sup> ἀναδέχομαι, undertake, receive. <sup>15</sup> ὅθεν, from where, from which. <sup>16</sup> κομίζω, receive, bring.



υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον<sup>1</sup> τῆς ῥάβδου<sup>2</sup> αὐτοῦ. 22  
 Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν<sup>3</sup> περὶ τῆς ἐξόδου<sup>4</sup> τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν,<sup>5</sup>  
 καὶ περὶ τῶν ὀστέων<sup>6</sup> αὐτοῦ ἐνετείλατο.<sup>7</sup> Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη<sup>8</sup> 23  
 τρίμηνον<sup>9</sup> ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι<sup>10</sup> εἶδον ἄστεϊον<sup>11</sup> τὸ παιδίον· καὶ οὐκ  
 ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα<sup>12</sup> τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος 24  
 ἡρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ,<sup>13</sup> μᾶλλον ἐλόμενος<sup>14</sup> 25  
 συγκακουχεῖσθαι<sup>15</sup> τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον<sup>16</sup> ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν·<sup>17</sup>  
 μείζονα πλοῦτον<sup>18</sup> ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου<sup>19</sup> θησαυρῶν<sup>20</sup> τὸν ὀνειδισμὸν<sup>21</sup> 26  
 τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν<sup>22</sup> γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.<sup>23</sup> Πίστει κατέλιπεν<sup>24</sup> 27  
 Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν<sup>25</sup> τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον<sup>26</sup> ὡς ὁρῶν  
 ἐκαρτέρησεν.<sup>27</sup> Πίστει πεποίηκεν τὸ Πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν<sup>28</sup> τοῦ αἵματος, 28  
 ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων<sup>29</sup> τὰ πρωτότοκα<sup>30</sup> θίγῃ<sup>31</sup> αὐτῶν. Πίστει διέβησαν<sup>32</sup> τὴν 29

<sup>1</sup> ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. <sup>2</sup> ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. <sup>3</sup> τελευτάω, die, end. <sup>4</sup> ἐξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. <sup>5</sup> μνημονεύω, remember, make mention of. <sup>6</sup> ὀστέον, τό, bone. <sup>7</sup> ἐντέλλομαι, command, give orders. <sup>8</sup> κρύπτω, conceal, hide. <sup>9</sup> τρίμηνος, of three months, lasting three months. <sup>10</sup> διότι, because, on this account. <sup>11</sup> ἄστεϊος, handsome, well-bred. <sup>12</sup> διάταγμα, τος, τό, edict, command. <sup>13</sup> Φαραώ, ὁ, Pharaoh. <sup>14</sup> αἰρέω, choose, prefer. <sup>15</sup> συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. <sup>16</sup> πρόσκαιρος, temporary, passing. <sup>17</sup> ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment. <sup>18</sup> πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. <sup>19</sup> Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. <sup>20</sup> θησαυρός, οὔ, ὁ, storehouse, treasure. <sup>21</sup> ὀνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. <sup>22</sup> ἀποβλέπω, look, pay attention. <sup>23</sup> μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. <sup>24</sup> καταλείπω, leave, leave behind. <sup>25</sup> θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. <sup>26</sup> ἀόρατος, invisible, unseen. <sup>27</sup> καρτερέω, be steadfast, endure. <sup>28</sup> πρόσχυσις, εως, ἡ, pouring, sprinkling. <sup>29</sup> ὀλοθρεύω, destroy, ruin. <sup>30</sup> πρωτότοκος, first-born. <sup>31</sup> θιγγάνω, touch, handle. <sup>32</sup> διαβαίνω, go through, cross.

Ἐρυθρὰν<sup>1</sup> θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς·<sup>2</sup> ἥς πείραν<sup>3</sup> λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι<sup>4</sup>  
κατεπόθησαν.<sup>5</sup> Πίστει τὰ τεῖχη<sup>6</sup> Ἱεριχὼ ἔπεσεν, κυκλωθέντα<sup>7</sup> ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 30  
Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη<sup>8</sup> οὐ συναπώλετο<sup>9</sup> τοῖς ἀπειθήσασιν,<sup>10</sup> δεξαμένη τοὺς  
κατασκόπους<sup>11</sup> μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει<sup>12</sup> γάρ με διηγούμενον<sup>13</sup> 32  
ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,<sup>14</sup> Βαράκ<sup>15</sup> τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε,<sup>16</sup> Δαυὶδ τε καὶ  
Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο<sup>17</sup> βασιλείας, 33  
εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον<sup>18</sup> ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν<sup>19</sup> στόματα λεόντων,<sup>20</sup>  
ἔσβεσαν<sup>21</sup> δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν<sup>22</sup> ἀπὸ 34  
ἀσθενείας,<sup>23</sup> ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,<sup>24</sup> παρεμβολᾶς<sup>25</sup> ἔκλιναν<sup>26</sup>  
ἄλλοτριών.<sup>27</sup> Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ 35  
ἐτυμπανίσθησαν,<sup>28</sup> οὐ προσδεξάμενοι<sup>29</sup> τὴν ἀπολύτρωσιν,<sup>30</sup> ἵνα κρείττονος<sup>31</sup>  
ἀναστάσεως τύχωσιν·<sup>32</sup> ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν<sup>33</sup> καὶ μαστίγων<sup>34</sup> πείραν<sup>3</sup> ἔλαβον, 36

<sup>1</sup> ἐρυθρός, red. <sup>2</sup> ξηρός, dry, withered. <sup>3</sup> πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. <sup>4</sup> Αἰγύπτιος, Egyptian. <sup>5</sup> καταπίνω, drink down, swallow. <sup>6</sup> τεῖχος, οὗς, τό, wall. <sup>7</sup> κυκλώω, encircle, surround. <sup>8</sup> πόρνη, ης, ἡ, prostitute. <sup>9</sup> συναπόλλυμι, destroy with, perish along with. <sup>10</sup> ἀπειθέω, disbelieve, disobey. <sup>11</sup> κατάσκοπος, ου, ὁ, spy. <sup>12</sup> ἐπιλείπω, fail, fall short. <sup>13</sup> διηγέομαι, relate fully, relate in full. <sup>14</sup> Γεδεών, ὁ, Gideon. <sup>15</sup> Βαράκ, ὁ, Barak. <sup>16</sup> Ἰεφθάε, ὁ, Jephthah. <sup>17</sup> καταγωνίζομαι, conquer, defeat. <sup>18</sup> ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. <sup>19</sup> φράσσω, stop, shut. <sup>20</sup> λέων, οντος, ὁ, lion. <sup>21</sup> σβέννυμι, quench, extinguish. <sup>22</sup> ἐνδυναμώω, strengthen, empower. <sup>23</sup> ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. <sup>24</sup> πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. <sup>25</sup> παρεμβολή, ης, ἡ, camp, army. <sup>26</sup> κλίνω, cause to bend, bow. <sup>27</sup> ἄλλότριος, strange, foreign. <sup>28</sup> τυμπανίζω, torment, torture. <sup>29</sup> προσδέχομαι, receive, wait for. <sup>30</sup> ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. <sup>31</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>32</sup> τυγχάνω, obtain, happen. <sup>33</sup> ἐμπαιγμός, οὔ, ὁ, scorn, mocking. <sup>34</sup> μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge.

ἔτι δὲ δεσμῶν<sup>1</sup> καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν,<sup>2</sup> ἐπρίσθησαν,<sup>3</sup> ἐπειράσθησαν, ἐν<sup>37</sup>  
 φόνῳ<sup>4</sup> μαχαίρας ἀπέθανον· περιήλθον<sup>5</sup> ἐν μηλωταῖς,<sup>6</sup> ἐν αἰγείοις<sup>7</sup> δέρμασιν,<sup>8</sup>  
 ὑστερούμενοι,<sup>9</sup> θλιβόμενοι,<sup>10</sup> κακουχούμενοι<sup>11</sup> – ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος – ἐν<sup>38</sup>  
 ἐρημίαις<sup>12</sup> πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις<sup>13</sup> καὶ ταῖς ὀπαῖς<sup>14</sup> τῆς γῆς. Καὶ<sup>39</sup>  
 οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο<sup>15</sup> τὴν  
 ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν<sup>16</sup> τι προβλεψαμένου,<sup>17</sup> ἵνα μὴ χωρὶς<sup>40</sup>  
 ἡμῶν τελειωθῶσιν.<sup>18</sup>

Τοιγαροῦν<sup>19</sup> καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον<sup>20</sup> ἔχοντες περικείμενον<sup>21</sup> ἡμῖν νέφος<sup>22</sup> μαρτύρων, **12**  
 ὄγκον<sup>23</sup> ἀποθέμενοι<sup>24</sup> πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον<sup>25</sup> ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς  
 τρέχωμεν<sup>26</sup> τὸν προκείμενον<sup>27</sup> ἡμῖν ἀγῶνα,<sup>28</sup> ἀφορῶντες<sup>29</sup> εἰς τὸν τῆς πίστεως **2**  
 ἀρχηγὸν<sup>30</sup> καὶ τελειωτὴν<sup>31</sup> Ἰησοῦν, ὅς, ἀντὶ<sup>32</sup> τῆς προκειμένης<sup>27</sup> αὐτῷ χαρᾶς,

<sup>1</sup> δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. <sup>2</sup> λιθάζω, throw stones, stone. <sup>3</sup> πρίζω, saw (in two), saw. <sup>4</sup> φόνος, οὐ, ὁ, murder, slaughter. <sup>5</sup> περιέρχομαι, go about, go around. <sup>6</sup> μηλωτή, ἦς, ἡ, sheepskin. <sup>7</sup> αἰγίος, of a goat. <sup>8</sup> δέρμα, τος, τό, skin, hide. <sup>9</sup> ὑστερέω, lack, need. <sup>10</sup> θλίβω, press, oppress. <sup>11</sup> κακουχέω, treat evilly. <sup>12</sup> ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. <sup>13</sup> σπήλαιον, ου, τό, cave, den. <sup>14</sup> ὀπή, ἦς, ἡ, opening, hole. <sup>15</sup> κομίζω, receive, bring. <sup>16</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>17</sup> προβλέπομαι, foresee, provide. <sup>18</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>19</sup> τοιγαροῦν, consequently, therefore. <sup>20</sup> τοσοῦτος, so great, so much. <sup>21</sup> περικείμεναι, be around, surround. <sup>22</sup> νέφος, ους, τό, cloud, multitude. <sup>23</sup> ὄγκος, ου, ὁ, bulk, encumbrance. <sup>24</sup> ἀποτίθηναι, put off, lay aside. <sup>25</sup> εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. <sup>26</sup> τρέχω, run, exercise myself. <sup>27</sup> πρόκειμαι, be set before, be exhibited. <sup>28</sup> ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. <sup>29</sup> ἀφοράω, fix one's eyes, see. <sup>30</sup> ἀρχηγός, οὐ, ὁ, founder, leader. <sup>31</sup> τελειωτής, οὐ, ὁ, perfecter, completer. <sup>32</sup> ἀντί, instead of, in place of.

ὑπέμεινεν<sup>1</sup> σταυρόν, αἰσχύνῃς<sup>2</sup> καταφρονήσας,<sup>3</sup> ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ  
 κεκάθικεν. Ἀναλογίσασθε<sup>4</sup> γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα<sup>1</sup> ὑπὸ τῶν 3  
 ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,<sup>5</sup> ἵνα μὴ κάμητε<sup>6</sup> ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν  
 ἐκλυόμενοι.<sup>7</sup> Οὕτω μέχρι<sup>8</sup> αἵματος ἀντικατέστητε<sup>9</sup> πρὸς τὴν ἁμαρτίαν 4  
 ἀνταγωνιζόμενοι:<sup>10</sup> καὶ ἐκλέλησθε<sup>11</sup> τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς 5  
 διαλέγεται,<sup>12</sup> Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει<sup>13</sup> παιδείας<sup>14</sup> κυρίου, μηδὲ ἐκλύου<sup>7</sup> ὑπ' αὐτοῦ  
 ἐλεγχόμενος:<sup>15</sup> ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει:<sup>16</sup> μαστιγοῖ<sup>17</sup> δὲ πάντα υἱὸν ὃν 6  
 παραδέχεται.<sup>18</sup> Εἰς παιδεῖαν<sup>14</sup> ὑπομένετε,<sup>1</sup> ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός: τίς 7  
 γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει<sup>16</sup> πατήρ; Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας,<sup>14</sup> ἥς μέτοχοι<sup>19</sup> 8  
 γεγόνασιν πάντες, ἅρα νόθοι<sup>20</sup> ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. Εἴτα<sup>21</sup> τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς 9  
 ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς,<sup>22</sup> καὶ ἐνετρεπόμεθα:<sup>23</sup> οὐ πολλῶ μᾶλλον  
 ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς 10

<sup>1</sup> ὑπομένω, tarry, endure. <sup>2</sup> αἰσχύνῃς, ης, ἡ, shame. <sup>3</sup> καταφρονέω, think little of, despise. <sup>4</sup> ἀναλογίζομαι, consider, think upon. <sup>5</sup> ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. <sup>6</sup> κάμνω, be weary, ill. <sup>7</sup> ἐκλύω, am unstrung, become weak. <sup>8</sup> μέχρι, until, as far as (gen). <sup>9</sup> ἀντικαθίστημι, oppose, resist. <sup>10</sup> ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. <sup>11</sup> ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. <sup>12</sup> διαλέγομαι, dispute, reason. <sup>13</sup> ὀλιγώρῃω, regard lightly, despise. <sup>14</sup> παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. <sup>15</sup> ἐλέγχω, convict, reprove. <sup>16</sup> παιδεύω, teach, educate. <sup>17</sup> μαστιγῶ, whip, lash. <sup>18</sup> παραδέχομαι, receive, accept. <sup>19</sup> μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. <sup>20</sup> νόθος, illegitimate child, illegitimate. <sup>21</sup> εἴτα, then, thereafter. <sup>22</sup> παιδευτής, οὔ, ὁ, instructor, one who disciplines. <sup>23</sup> ἐντρέπω, turn about, reverence.

ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον·<sup>1</sup> ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον,<sup>2</sup> εἰς τὸ  
 μεταλαβεῖν<sup>3</sup> τῆς ἁγιότητος<sup>4</sup> αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία<sup>5</sup> πρὸς μὲν τὸ παρὸν<sup>6</sup> οὐ 11  
 δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης·<sup>7</sup> ὕστερον<sup>8</sup> δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν<sup>9</sup> τοῖς δι' αὐτῆς  
 γεγυμνασμένοις<sup>10</sup> ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας<sup>11</sup> χεῖρας καὶ τὰ 12  
 παραλελυμένα<sup>12</sup> γόνατα<sup>13</sup> ἀνορθώσατε·<sup>14</sup> καὶ τροχιάς<sup>15</sup> ὀρθὰς<sup>16</sup> ποιήσατε τοῖς 13  
 ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν<sup>17</sup> ἐκτραπῇ,<sup>18</sup> ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.

Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν,<sup>19</sup> οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὀψεται τὸν 14  
 κύριον· ἐπισκοποῦντες<sup>20</sup> μή τις ὑστερῶν<sup>21</sup> ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ· μή τις ρίζα 15  
 πικρίας<sup>23</sup> ἄνω<sup>24</sup> φύουσα<sup>25</sup> ἐνοχλῇ,<sup>26</sup> καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσιν<sup>27</sup> πολλοί· μή τις 16  
 πόρνος,<sup>28</sup> ἢ βέβηλος,<sup>29</sup> ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ<sup>30</sup> βρώσεως<sup>31</sup> μιᾶς ἀπέδοτο τὰ  
 πρωτοτόκια<sup>32</sup> αὐτοῦ. Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα,<sup>33</sup> θέλων κληρονομήσαι<sup>34</sup> τὴν 17

<sup>1</sup> παιδεύω, teach, educate. <sup>2</sup> συμφέρω, bring together, it is profitable. <sup>3</sup> μεταλαμβάνω, partake of, share. <sup>4</sup> ἁγιότης, ἡτος, ἡ, holiness. <sup>5</sup> παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. <sup>6</sup> πάρεμι, be present, have arrived. <sup>7</sup> λύπη, ης, ἡ, pain, grief. <sup>8</sup> ὕστερον, lastly, afterward. <sup>9</sup> εἰρηνικός, peaceable, peaceful. <sup>10</sup> γυμνάζω, train, undergo discipline. <sup>11</sup> παρίμι, neglect, weaken. <sup>12</sup> παραλύω, relax, enfeeble. <sup>13</sup> γόνυ, ατος, τό, knee. <sup>14</sup> ἀνορθώω, restore, strengthen. <sup>15</sup> τροχία, ᾶς, ἡ, wheel-track, path. <sup>16</sup> ὀρθός, straight, upright. <sup>17</sup> χωλός, lame, deprived of a foot. <sup>18</sup> ἐκτρέπω, turn aside, wander. <sup>19</sup> ἁγιασμός, οὔ, ὁ, consecration, holiness. <sup>20</sup> ἐπισκοπέω, look upon, oversee. <sup>21</sup> ὑστερέω, lack, need. <sup>22</sup> ρίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. <sup>23</sup> πικρία, ας, ἡ, bitterness. <sup>24</sup> ἄνω, up, above. <sup>25</sup> φύω, grow up, spring up. <sup>26</sup> ἐνοχλέω, trouble, annoy. <sup>27</sup> μιάινω, stain, defile. <sup>28</sup> πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. <sup>29</sup> βέβηλος, worldly, profane. <sup>30</sup> ἀντὶ, instead of, in place of. <sup>31</sup> βρώσις, εως, ἡ, eating, food. <sup>32</sup> πρωτοτόκια, ων, τό, birthright. <sup>33</sup> μετέπειτα, afterwards. <sup>34</sup> κληρονομέω, inherit, obtain.

εὐλογίαν,<sup>1</sup> ἀπεδοκιμάσθη·<sup>2</sup> μετανοίας<sup>3</sup> γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ<sup>4</sup> μετὰ  
δακρύων<sup>5</sup> ἐκζητήσας<sup>6</sup> αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ<sup>7</sup> ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ<sup>8</sup> πυρί, καὶ γνώφῳ,<sup>9</sup> 18  
καὶ σκοτῳ, καὶ θυέλλῃ,<sup>10</sup> καὶ σάλπιγγος<sup>11</sup> ἤχῳ,<sup>12</sup> καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ 19  
ἀκούσαντες παρητήσαντο<sup>13</sup> μὴ προστεθῆναι<sup>14</sup> αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ 20  
διαστελλόμενον,<sup>15</sup> Ὡς<sup>16</sup> θηρίον θίγη<sup>17</sup> τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται·<sup>18</sup> καί, 21  
οὕτως φοβερὸν<sup>19</sup> ἦν τὸ φανταζόμενον,<sup>20</sup> Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός<sup>21</sup> εἰμι καὶ  
ἐντρομος.<sup>22</sup> Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζώντος, 22  
Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,<sup>23</sup> καὶ μυριάσιν<sup>24</sup> ἀγγέλων, πανηγύρει<sup>25</sup> καὶ ἐκκλησίᾳ 23  
πρωτοτόκων<sup>26</sup> ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων,<sup>27</sup> καὶ κριτῇ<sup>28</sup> θεῷ πάντων, καὶ  
πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων,<sup>29</sup> καὶ διαθήκης νέας<sup>30</sup> μεσίτῃ<sup>31</sup> Ἰησοῦ, καὶ 24

<sup>1</sup> εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. <sup>2</sup> ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. <sup>3</sup> μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. <sup>4</sup> καίπερ, although. <sup>5</sup> δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. <sup>6</sup> ἐκζητέω, seek out, inquire. <sup>7</sup> ψηλαφάω, touch, handle. <sup>8</sup> καίω, burn, ignite. <sup>9</sup> γνώφος, ου, ὁ, darkness, gloom. <sup>10</sup> θυέλλα, ης, ἡ, storm, whirlwind. <sup>11</sup> σάλπιγξ, ιγγος, ἡ, trumpet. <sup>12</sup> ἤχος, ους, ὁ, noise, sound. <sup>13</sup> παραιτέομαι, make excuse, refuse. <sup>14</sup> προστίθμι, add, add to. <sup>15</sup> διαστελλομαι, set apart, fig. to distinguish. <sup>16</sup> ὥς, and if, even if. <sup>17</sup> θιγγάνω, touch, handle. <sup>18</sup> λιθοβολέω, pelt with stones, stone. <sup>19</sup> φοβερός, fearful, terrible. <sup>20</sup> φαντάζω, cause to appear. <sup>21</sup> ἐκφοβος, terrified, greatly terrified. <sup>22</sup> ἐντρομος, terrified, trembling. <sup>23</sup> ἐπουράνιος, heavenly, celestial. <sup>24</sup> μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. <sup>25</sup> πανήγυρις, εως, ἡ, festive gathering, festival assembly. <sup>26</sup> πρωτότοκος, first-born. <sup>27</sup> ἀπογράφω, register, enroll. <sup>28</sup> κριτής, ου, ὁ, judge. <sup>29</sup> τελειόω, fill, fulfill. <sup>30</sup> νέος, new, young. <sup>31</sup> μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between.

αἵματι ῥαντισμοῦ<sup>1</sup> κρείττον<sup>2</sup> λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. Βλέπετε μὴ **25**  
 παραιτήσησθε<sup>3</sup> τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον, τὸν ἐπὶ γῆς  
 παραιτησάμενοι<sup>3</sup> χρηματίζοντα,<sup>4</sup> πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν  
 ἀποστρεφόμενοι:<sup>5</sup> οὗ ἢ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν<sup>6</sup> τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται,<sup>7</sup> **26**  
 λέγων, Ὑποταξάμενοι<sup>8</sup> ἐγὼ σείω<sup>9</sup> οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ,  
 Ὑποταξάμενοι<sup>8</sup> δηλοῖ<sup>10</sup> τῶν σαλευομένων<sup>6</sup> τὴν μετάθεσιν,<sup>11</sup> ὡς πεποιημένων, ἵνα  
 μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα.<sup>6</sup> Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον<sup>12</sup> παραλαμβάνοντες, **28**  
 ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν<sup>13</sup> εὐαρέστως<sup>14</sup> τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς<sup>15</sup> καὶ  
 εὐλαβείας:<sup>16</sup> καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.<sup>17</sup> **29**

Ἡ φιλαδελφία<sup>18</sup> μενέτω. Τῆς φιλοξενίας<sup>19</sup> μὴ ἐπιλανθάνεσθε:<sup>20</sup> διὰ ταύτης γὰρ **13**

ἔλαθόν<sup>21</sup> τινες ξενίσαντες<sup>22</sup> ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε<sup>23</sup> τῶν δεσμίων,<sup>24</sup> ὡς **3**

<sup>1</sup> ῥαντισμός, οὐ, ὁ, sprinkling, purification. <sup>2</sup> κρείττων, stronger, more excellent. <sup>3</sup> παραιτέομαι, make excuse, refuse. <sup>4</sup> χρηματίζω, instruct, reveal. <sup>5</sup> ἀποστρέφω, turn away, turn back. <sup>6</sup> σαλεύω, shake, excite. <sup>7</sup> ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. <sup>8</sup> ὑποτάξω, once, once for all. <sup>9</sup> σείω, shake. <sup>10</sup> δηλόω, show, make clear. <sup>11</sup> μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. <sup>12</sup> ἀσάλευτος, immovable, unshakable. <sup>13</sup> λατρεύω, serve, worship. <sup>14</sup> εὐαρέστως, acceptably. <sup>15</sup> αἰδώς, οὐς, ἡ, modesty, shame. <sup>16</sup> εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. <sup>17</sup> καταναλίσκω, consume, consume utterly. <sup>18</sup> φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. <sup>19</sup> φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. <sup>20</sup> ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. <sup>21</sup> λανθάνω, escape notice, am hidden. <sup>22</sup> ξενίζω, entertain (a stranger), startle. <sup>23</sup> μιμνήσκομαι, remember, recall. <sup>24</sup> δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound.

συνδεδεμένοι: <sup>1</sup> τῶν κακουχουμένων, <sup>2</sup> ὥς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος <sup>3</sup> ὁ <sup>4</sup>  
γάμος <sup>4</sup> ἐν παῖσιν, καὶ ἡ κοίτη <sup>5</sup> ἀμίαντος: <sup>6</sup> πόρνους <sup>7</sup> δὲ καὶ μοιχοὺς <sup>8</sup> κρινεῖ ὁ θεός. <sup>5</sup>  
Ἀφιλάργυρος <sup>9</sup> ὁ τρόπος, <sup>10</sup> ἀρκοῦμενοι <sup>11</sup> τοῖς παροῦσιν: <sup>12</sup> αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, Οὐ  
μή σε ἀνῶ, <sup>13</sup> οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπω. <sup>14</sup> Ὡστε θαρροῦντας <sup>15</sup> ἡμᾶς λέγειν, <sup>6</sup>  
Κύριος ἐμοὶ βοηθός, <sup>16</sup> καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε <sup>17</sup> τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ: <sup>7</sup>  
ὧν ἀναθεωροῦντες <sup>18</sup> τὴν ἔκβασιν <sup>19</sup> τῆς ἀναστροφῆς, <sup>20</sup> μιμεῖσθε <sup>21</sup> τὴν πίστιν. <sup>8</sup>  
Ἰησοῦς χριστὸς χθὲς <sup>22</sup> καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς <sup>9</sup>  
ποικίλαις <sup>23</sup> καὶ ξέναις <sup>24</sup> μὴ παραφέρεσθε: <sup>25</sup> καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι <sup>26</sup> τὴν  
καρδίαν, οὐ βρώμασιν, <sup>27</sup> ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν <sup>28</sup> οἱ περιπατήσαντες. Ἐχομεν <sup>10</sup>  
θυσιαστήριον, <sup>29</sup> ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ <sup>30</sup> λατρεύοντες. <sup>31</sup> <sup>11</sup>

<sup>1</sup> συνδέω, bind together. <sup>2</sup> κακουχέω, treat evilly. <sup>3</sup> τίμιος, precious, honorable. <sup>4</sup> γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. <sup>5</sup> κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. <sup>6</sup> ἀμίαντος, undefiled, untainted. <sup>7</sup> πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. <sup>8</sup> μοιχός, ου, ὁ, adulterer. <sup>9</sup> ἀφιλάργυρος, free from the love of money. <sup>10</sup> τρόπος, ου, ὁ, manner, way. <sup>11</sup> ἀρκέω, assist, suffice. <sup>12</sup> πάρεμι, be present, have arrived. <sup>13</sup> ἀνίημι, give up, loosen. <sup>14</sup> ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. <sup>15</sup> θαρρέω, of good courage, have confidence. <sup>16</sup> βοηθός, ου, ὁ, helping, helper. <sup>17</sup> μνημονεύω, remember, make mention of. <sup>18</sup> ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. <sup>19</sup> ἔκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. <sup>20</sup> ἀναστροφή, ης, ἡ, conduct, behavior. <sup>21</sup> μιμέομαι, imitate, emulate. <sup>22</sup> χθές, yesterday. <sup>23</sup> ποικίλος, varied, manifold. <sup>24</sup> ξένος, strange, stranger. <sup>25</sup> παραφέρω, carry away, remove. <sup>26</sup> βεβαιόω, confirm, secure. <sup>27</sup> βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. <sup>28</sup> ὠφελέω, profit, help. <sup>29</sup> θυσιαστήριον, ου, τό, altar. <sup>30</sup> σκηνή, ης, ἡ, tent, tabernacle. <sup>31</sup> λατρεύω, serve, worship.



Ὦν γὰρ εἰσφέρεται <sup>1</sup> ζώων <sup>2</sup> τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως,  
τούτων τὰ σώματα κατακαίεται <sup>3</sup> ἔξω τῆς παρεμβολῆς. <sup>4</sup> Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα <sup>12</sup>  
ἀγίαση διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης <sup>5</sup> ἔπαθεν. Τοῖνυν <sup>6</sup> <sup>13</sup>  
ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, <sup>4</sup> τὸν ὀνειδισμόν <sup>7</sup> αὐτοῦ φέροντες.  
Οὐ γὰρ ἔχομεν ὥδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. <sup>8</sup> Δι' <sup>14</sup>  
αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν <sup>9</sup> θυσίαν αἰνέσεως <sup>10</sup> διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν,  
καρπὸν χειλέων <sup>11</sup> ὁμολογούντων <sup>12</sup> τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποιΐας <sup>13</sup> καὶ <sup>16</sup>  
κοινωνίας <sup>14</sup> μὴ ἐπιλανθάνεσθε: <sup>15</sup> τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται <sup>16</sup> ὁ θεός. <sup>17</sup>  
Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέκτετε: <sup>17</sup> αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν <sup>18</sup> ὑπὲρ  
τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες: ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ  
μὴ στενάζοντες: <sup>19</sup> ἀλυσιτελὲς <sup>20</sup> γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

<sup>1</sup> εἰσφέρω, carry inward, bring in. <sup>2</sup> ζῶον, ου, τό, living creature, animal. <sup>3</sup> κατακαίω, burn up, consume entirely. <sup>4</sup> παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. <sup>5</sup> πύλη, ης, ἡ, gate, porch. <sup>6</sup> τοῖνυν, accordingly, therefore. <sup>7</sup> ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. <sup>8</sup> ἐπιζητέω, seek for, seek after. <sup>9</sup> ἀναφέρω, bring up, offer. <sup>10</sup> αἰνέσις, εως, ἡ, praise. <sup>11</sup> χεῖλος, ους, τό, lip, edge. <sup>12</sup> ὁμολογέω, confess, profess. <sup>13</sup> εὐποιΐα, ας, ἡ, doing of good. <sup>14</sup> κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. <sup>15</sup> ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. <sup>16</sup> εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. <sup>17</sup> ὑπέκω, yield, give way. <sup>18</sup> ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. <sup>19</sup> στενάζω, groan (internally), sigh deeply. <sup>20</sup> ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποιθάμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν 18

πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.<sup>1</sup> Περισσοτέρως<sup>2</sup> δὲ παρακαλῶ τοῦτο 19

ποιῆσαι, ἵνα τάχιον<sup>3</sup> ἀποκατασταθῶ<sup>4</sup> ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν<sup>5</sup> ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα<sup>6</sup> τῶν προβάτων τὸν 20

μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι<sup>7</sup> ὑμᾶς 21

ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ

εὐάρεστον<sup>8</sup> ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν

αἰώνων. Ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε<sup>9</sup> τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως: καὶ γὰρ 22

διὰ βραχέων<sup>10</sup> ἐπέστειλα<sup>11</sup> ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον<sup>12</sup> 23

ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον<sup>3</sup> ἔρχεται, ὄψομαι ὑμᾶς.

<sup>1</sup> ἀναστρέφω, return, live. <sup>2</sup> περισσῶς, abundantly, exceedingly. <sup>3</sup> τάχιον, more swiftly. <sup>4</sup> ἀποκαθίστημι, restore, give back. <sup>5</sup> ἀνάγω, lead up, restore. <sup>6</sup> ποιμήν, ἐνος, ὁ, shepherd. <sup>7</sup> καταρτίζω, mend, fit. <sup>8</sup> εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. <sup>9</sup> ἀνέχομαι, endure, bear with. <sup>10</sup> βραχύς, short, little. <sup>11</sup> ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. <sup>12</sup> Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy.

